Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXII., št. 275 Ljubljana, ponedeljek 4. decembra 1939 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike // Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3 večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej // „Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovjetske čete ne morejo naprej

Za hrbtom sovjetske vojske so postavljene strojnice

Nova finska vlada je po švedskem poslaniku poslala Moskvi nove predloge za mirno rešitev spora, obenem pa finske čete hrabro branijo finsko zemljo Sklenitev miroljubnega sporazuma je odvisna edino le od sovjetske vlade

V Kareliji sovjetske čete niso napredovale niti za nekaj sto metrov — Ogorčeni boji na Ribiškem polotoku — Zakaj sovjetski bombniki že dva dni ne napadajo Helsinkov — Finski socialni demokrati proti komunistični nevarnosti

Helsinki, 4. dec. s. (Reuter) **Ponoči je izdala finska vlada komunike, ki pravi, da se je vlada preko švedskega poslaništva v Moskvi obrnila na sovjetsko vlado z vprašanjem, če je pripravljena razpravljati o taki mirni rešitvi spora s Finsko, ki ne bi prizadele neodvisnosti in življenjsko važnih interesov Finske.**

Doslej na to ponudbo finske vlade s sovjetske strani še ni bilo nobenega odgovora. V finskih vladnih krogih pripominjajo, da Finska ponudba nikakor ne pomeni predloga za kapitulacijo. Nasprotno je ministrski predsednik Ruti ponoči v novem govoru po radiu zopet poudaril, da hoče Finska za vsako ceno braniti svojo neodvisnost.

Finci se junaško branijo

Helsinki, 4. dec. e. (Associated Press) Med finskimi in sovjetskimi četami so bile včeraj ogorčene borbe zlasti okrog Ladoškega jezera in v Kareliji. **Kljub veliki sovjetski premoči so finske čete ohranile svoje položaje in so na nekaterih mestih celo dosegle nekaj krajevnih uspehov. Borbe se še vedno vodijo na ozemlju med rusko in finsko mejo ter prvimi obrambnimi črtami.**

Vsa poročila potrjujejo, da je morala finskih čet odlična. Nasprotno pa javljajo zračilne incidente na ruski strani. Tako je pri Duelmiju v južni Kareliji sovjetski oficir ustrelil dva vojaka, ki nista hotela prodirati, za hrbtom ruskih čet pa so bile postavljene strojnice. Finci javljajo, da so v v Imatri uničili eskadro ruskih letal in mnogo tankov.

Na morju so Finci poškodovali še drugega ruskega rušilca, ki je bombardiral polotok Hangö. Po zadnjih poročilih pa so se finske čete pri Ladoškem jezeru umaknile na svoje utrjene črte.

Značilna je izjava finskih socialnih demokratov, ki poudarjajo, da se bo socialno demokratska stranka borila z orožjem proti napadalcem za rešitev finskega naroda.

Helsinki, 4. dec. s. (Reuter) **Po finskih uradnih poročilih je bilo v dosedanjih bojih zajetih 36 sovjetskih tankov in sestreljenih 21 sovjetskih letal.**

Borbe v snežnem metežu

Rim, 4. dec. e. Radio iz Helsinkov javlja, **da sovjetske čete še niso dospele do utrjene črte maršala Manerheima. Na Ribiškem otoku se bijejo ogorčene borbe. Finske čete so izkoristile močan snežni metež in udarile na Ruse, ki jih potiskajo proti Ledenemu morju.**

Iz Amerike prihajajo vesti, da so se mnogi tam živeči Finci in tudi ameriški državljani že prostovoljno javili za legijo, ki bo te dni odšla Finski na pomoč.

Uspešno orožje

Helsinki, 4. dec. (Havas) **V dosedanjih bojih finska vojska zelo uspešno uporablja top švedskega izdelka proti tankom. Ta top lahko izstreli do 30 strelov na minuto. Isto tako so se dobro obnesle pasti proti tankom.**

Talin, 4. dec. s. (Reuter) V tukajšnjo luko je včeraj dospela poškodovana ruska križarka »Kirov«. Kolikor je znano, je mnogo članov posadke ladje ranjenih.

Predaja sovjetskega letala

Helsinki, 4. dec. s. (Havas) Neko sovjetsko letalo se je z belo zastavo spustilo za finske linije. Letalci so se predali.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. dec. s. (Reuter) Sinočnje poročilo finskega vrhovnega vojaškega poveljstva pravi, **da je bilo včeraj zaradi hudih snežnih metežev le malo aktivnosti na bojiščih. Edino na severu Ladoškega jezera so se razvili večji boji. Sovjetska vojska je imela v bojih težke izgube.**

Helsinki, 4. dec. s. (Reuter) **Tako na skrajnem severu, kakor tudi na južnem bojišču se je sovjetska vojska v dosedanjih bojih ponovno poslužila oddelkov skakalcev s padali, ki so se spustili za postojanke finske vojske. V vseh primerih pa so bili ti oddelki takoj razoroženi ali uničeni, preden so mogli stopiti v akcijo.**

V Moskvi potrjujejo finske uspehe

Moskva, 4. dec. AA. (Reuter) Iz članka o operacijah na Finskem v včerajšnji »Pravdi«, se lahko sklepa, **da si je finska vojska po prvih udarcih opomogla in da se sedaj resno upira rdeči armadi. »Pravda« pravi, da finske čete zelo uspešno izkoriščajo terenske razmere ter ovirajo prodiranje rdečih čet. Poljske majhne strdbe so zelo številne ter imajo vdelane strojne puške. Razen tega se je Fincem posrečilo porušiti številne mostove in druge važne prometne zveze, kar ovira prodiranje rdečih čet.**

Sovjetski vojaki niso navdušeni

London, 4. dec. s. (Reuter) Sovjetski vojni komunike pravi, da so sovjetske čete doslej za 40 do 50 km napredovale v finsko ozemlje. Po francoskih poročilih je bilo to napredovanje v resnici mnogo manjše. Boji so pokazali, da je finska vojska zelo dobro opremljena: zlasti nova ročna strojna puška se je izvrstno obnesla.

Po poročilih italijanskih novinarjev so sovjetski vojaki zelo slabo oblečeni in slabo hranjeni. Tudi nikakor niso navdušeni za vojevanje ter zato spremljajo sovjetsko vojsko politični komisarji ki imajo nalogo, da vojake neprestano podžigajo k boju.

Dezertacije iz sovjetske vojske

Černovice, 4. decembra. AA. (Havas). **Sovjetski častniki in vojaki stalno dezertirajo in beže v sosednje države. Pri Ravi Ruski je pribežala skupina 120 ruskih častnikov in vojakov v Nemčijo. Iz lorovskih vojaških bolnišnic so pobegnili nekateri bolniki in ranjeni sovjetski častniki, potem ko so si prej preskrbeli civilno obleko. Tudi nekaterim sovjetskim uradnikom, ki bi se bili morali vrniti v Sovjetsko Rusijo, se je, čim so slišali za takšna poročila, posrečilo pobegniti v tujino. Sovjetska vojska nima dovolj obutve in obleke in nosi uniformo poljskih vojakov, ki jo je našla v vojaških skladiščih.**

Sovjeti pošiljajo ženske v borbo

Bern, 4. decembra. AA. (Havas). Basler Nachrichten objavljajo vest svojega Stockholmskega dopisnika, da so sovjetski častniki z orožjem nagnali svoje vojake proti Fincem, predvsem na bojišču severno od Ladoškega jezera. **Dopisnik dalje piše, da so v nekem sestreljenem sovjetskem letalu našli kot pilota mrtvo žensko, kar kaže, da so bili sovjeti prisiljeni zaradi nezanesljivosti moških zaposliti v letalski službi ženske.**

Neresnične obtožbe

Helsinki, 4. dec. AA. (Reuter) Objavljeno je finsko uradno poročilo, ki ugovarja ruski trditvi, češ da se Finci v borbi s sovjetskimi četami poslužujejo strupenega plina »Rumeni križ«. Sporočilo kategorično demantira to trditev. Sporočilo pravi, na kraju, da je finska vlada vsak čas pripravljena dovoliti anketo strokovnjakov nevtralnih držav, ki se bodo lahko prepričali o netočnosti sovjetskih obtožb. V finskih uradnih krogih ne izključujejo možnosti, da je bila vest o strupenih plinih razširjena zato, ker se sovjetska vojska sama hoče poslužiti strupenih plinov.

Sovjetsko licemerstvo

Moskva, 4. dec. s. Današnja »Pravda« skuša v daljšem uvodniku dokazovati, da hoče sovjetska Rusija s svojo akcijo na Finskem zaščititi samo interese in varnost Sovjetske Rusije in Finske v Finskem zalivu. List nadalje trdi, da Sovjetska Rusija spoštuje neodvisnost Finske in »hoče osvoboditi finski narod«. List polemizira glede sovjetske akcije z angleškim, francoskim in ameriškim časopisjem, vendar v dokaj obzirni obliki. »Pravda« ponavlja sovjetsko zahtevo, da morajo Tanner, Erkko in Mannerheim oditi. Glede zahteve zavarovanja Leningrada pravi list, da so londonske »Times« same svoječasno priznale upravičenost te zahteve. List zaključuje, da sedaj Finska ne bo več mogla biti predmet intrig proti Sovjetski Rusiji ter bo postala opora miru v Baltiku«.

Nemci in Italijani zapuščajo Helsinke

Helsinki, 4. dec. s. (Reuter) *Kakor predvčerajšnjim ni bilo tudi včeraj nobenega letalskega napada na Helsinke.* Morda je izostanek napadov pripisovati slabemu vremenu, ki ga omenja tudi sovjetsko vojno poročilo, morda pa tudi znatnim izgubam, ki jih je imelo sovjetsko letalstvo v prvih dveh dneh vojne.

Kot tretji možni vzrok navajajo dejstvo, da nemška ladja »Donau«, ki ima nalogo, da iz Helsinkov odpelje nemško kolonijo in uradništvo sovjetskega poslaništva, včeraj še ni odplula iz luke. Po poročilih švedskih listov je odložila svoj odhod zato, ker se večina nemške kolonije brani oditi iz Finske. Doslej se je na ladjo vkrcalo samo 300 Nemcev, 600 pa jih je še ostalo ter jih skušajo uradniki nemškega poslaništva še pregovoriti, da se odločijo za odhod.

Rim, 4. decembra e. (Stefani) Z nemškim parnikom »Donau« se vračajo iz Helsinkov člani italijanske kolonije in okrog 1000 Nemcev.

V finski prestolnici ostane samo vojaštvo

Helsinki, 4. decembra e. Po enodnevnem obstreljevanju je finska prestolnica včeraj zopet oživela. Ulice v Helsinkih so bile nenormalno polne, ker se je nadaljevala evakuacija civilnega prebivalstva. Na tisoče žensk in otrok se je gnetlo po ulicah proti glavnemu kolodvoru. Vlaki so nepretrgoma vozili begunce proti severu. Vsa okna v Helsinkih so zadelana in zatrpana s pohištvom, trgovine in hišna vrata so zaprta in trdno zadelana.

Človeške žrtve bombardiranja

Helsinki, 4. dec. i. *Dvodnevno bombardiranje Helsinkov je zahtevalo 85 človeških žrtev, 181 oseb pa je bilo ranjenih.*

Švedska in danska pomoč Finski

Stockholm, 4. dec. s. (Reuter). **300 švedskih državljanov je iz Helsinkov pribežalo v Stockholm. Pripovedujejo, da so bile pri ruskih bombnih napadih uničene mnoge švedske trgovske zgradbe.**

V Stockholmu se je 600 švedskih dijakov prijavilo finskemu poslaništvu za prostovoljsko službo v finski vojski. Isto tako so se javili za vojno službo vsi finski dijaki, ki študirajo v Stockholmu.

Iz švedske bo poslanih **Finski na pomoč več ambulančnih oddelkov Rdečega križa.**

Tudi v Kodanju se je 150 Dancev javilo za prostovoljno službo v finski vojski.

Obrambni ukrepi na Švedskem

Pariz, 4. dec. e. (Havas) **Iz Stockholma** javljajo: V zvezi z naglim porastom razpoloženja švedskega javnega mnenja, da pomaga Finski, je bila Švedska prisiljena, da pokrene obrambne ukrepe. Neaktivnost švedske vlade v sovjetsko-finskem sporu se tolmači s strahom, da bi Švedska prišla v veliko nevarnost, če bi bila Finska okupirana. V polslužbenih krogih pa naglašajo, da bi bil položaj Švedske mnogo boljši, če bi z orožjem pomagala Finski v sedanjem trenutku, t. j. dokler se Finska še uspešno upira, kajti sedaj bi Finski pomoč mnogo koristila.

Švedski demanti

Stockholm, 4. dec. e. V zvezi z vestmi v tujih listih, ki zatrjujejo, da je Švedska po svojem diplomatskem predstavniku v Moskvi napravila ostro demaršo v korist Finske, izjavljajo na službenem mestu, da ta vest ne odgovarja resnici. Uradno naglašajo, da je ta vest najbrž nastala po nesporazumu. Švedski zunanji minister je namreč poklical svojega diplomatskega predstavnika, kakor je to vsako leto pozimi običaj, da se uredijo nekatera tehnična vprašanja.

Finska pristala na Rooseveltov apel

Washington, 4. dec. s. (Reuter) **Finska vlada je preko ameriškega poslanika v Helsinkih obvestila ameriško vlado, da pristaja na apel predsednika Roosevelta, da se odreče bombardiranju civilnega prebivalstva. Pristanek pa je vezan na pogoj, da se tega načela točno drži tudi sovjetsko letalstvo.**

Kakor izjavljajo v ameriškem zunanjem ministrstvu, sovjetska vlada na Rooseveltov apel še vedno ni dala nobenega odgovora.

Sovjeti bodo zapustili Ženevo

Ženeva, 4. dec. s. (Reuter) Zasedanje **Društva narodov zaradi finske zahteve za posredovanje v njenem sporu s Sovjetsko Rusijo je sklicano za soboto, 9. t. m. Ker je bil predsednik zadnjega zasedanja Društva narodov sovjetski poslanik v Londonu Majski, bi moral na tej seji prav on izročiti posle novemu predsedniku zasedanja. V diplomatskih krogih izjavljajo, da je malo verjetno, da bi Sovjetska Rusija na to pristala. Po poročilih iz Rige se sovjetska vlada celo pripravlja, da z ozirom na apel Finske na Društvo narodov raje izstopi iz Društva narodov, nego da dopusti razpravo o tem predmetu.**

Razkrita tajnost

Angleški uradni krogi izjavljajo, da je Moskva zahtevala že pri pogajanjih z Anglijo in Francijo konec neodvisnosti Finske in baltiških držav, kar je preprečilo sklenitev zvezne pogodbe z Rusijo

London, 4. dec. s. (Reuter) **V angleških uradnih krogih poudarjajo, da je nedvomno ugotovljena soodgovornost nemške vlade za sovjetsko akcijo proti Finski. Nemčija je o namenih Sovjetske Rusije morala biti že davno poučena, najbrže že ob priliki sklenitve nemško-sovjetskega pakta o nenapadanju v avgustu.**

Že v teku angleško-francoskih pogajanj za zvezno pogodbo s Sovjetsko Rusijo sta angleška in francoska vlada več mesecev pred nemško akcijo na Poljskem izvedeli za cilje sovjetske politike v Baltiku. Vsebina pogajanj je tedaj ostala tajna. **Sedaj izjavljajo v angleških uradnih krogih, da so se ta pogajanja razbila tedaj ravno zato, ker angleška in francoska vlada nista pristali na sovjetske zahteve, ki bi prizadele neodvisnost Finske in baltiških držav.**

Kakor poluradno javljajo v Londonu, je Sovjetska Rusija tedaj zahtevala dovolitev mornariških oporišč na otokih Oesel in Dagö ter na Alandskem otočju. Vse prizadete države so se tem zahtevam protivile. Anglija ter Francija nista bili pripravljeni plačati te cene za sklenitev zvezne pogodbe s Rusijo. Nasprotno pa je očividno Nemčija brez pomisleka pristala na sovjetske zahteve v škodo baltiških držav in Finske.

Tudi če sedaj nemški uradni krogi preko nevtralnih virov skušajo prikazovati povečano komunistično nevarnost po vpadu sovjetskih čet v Finsko, da bi morda na ta način izvajali pritisk za sklenitev ugodnega miru z Anglijo in Francijo, je treba zopet poudariti, da je moral biti nemški zunanji minister Ribbentrop o sovjetskih namerah že davno preje točno poučen. Sicer pa ima poudarjanje komunistične nevarnosti s nemške strani najbrže samo namen, da odvrne pozornost zaveznikov in nevtralnih držav od Nemčije na Sovjetsko Rusijo. Nasprotno najbrže v resnici obstoji tesen sporazum med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo o razdelitvi njunih interesnih sfer v Baltiku.

Angleške ladje na Dunavu

Bukarešta, 4. dec. AA. (Reuter) Neka angleška družba je kupila v zadnjem času več ladij, ki opravljajo promet na Dunavu. Zdi se, da so se angleškim interesentom pridružili tudi francoski. Zdaj je že 14 ladij v luki Konstanci v angleških rokah.

Železniški promet med Rumunijo in Nemčijo

Bukarešta, 4. dec. i. Po dolgotrajnih pogajanjih je bil naposled med Rusijo in Rumunijo dosežen sporazum, da se zopet otvori železniška proga iz Černovic preko Galicije v Nemčijo. Zaenkrat je proga odprta samo za tovorni promet, in sicer bo vozilo največ pet vlakov dnevno in še ti samo ponoči. Rumunija zahteva, da da vagone za vzpostavitev prometa na razpolago Nemčija in utemeljuje to zahtevo z dejstvom, da se nahaja v Nemčiji že več mesecev okrog 2400 rumunskih petrolejskih vagonov.

Tajfun ogroža Manilo

Manila, 4. dec. i. Nad Filipinskim otočjem je divjal včeraj strahovit tajfun, kakršnega že ne pomnijo. Tajfun je popolnoma opustošil 5 otokov južno od Manile in se sedaj bliža Manili.

Iz notranje politike

GRE ZA ČAST SLOVANSTVA

V »Novi Evropi« je objavljen članek, ki vsebuje med drugim naslednje besede:

Neki naš angleški prijatelj, ki se že dolgo časa zanima za našo državo in ki nam je mnogo pomagal v težkih nesrečah vojne, nam je poslal tale opomin: »Slovaki so izdali Čehe, Poljaki Češkoslovaško, Rusi Poljake. Pokažite vi Jugosloveni, da so še Slovani, ki ne delajo tako. Ne dovolite, da se Srbi izneverijo Hrvatom, niti Hrvati Srbom in ne oboji svojim rasnim sorodnikom in prijateljem. Ali mar niso vsi pripadniki iste rase Tolstega in Turgenjeva, Cickijevića in gospe Curie, Husa in Masaryka, Njegoša, Mažuranića in Meštrovića! Gre za čast slovanstva pred vsem svetom in pred zgodovino.

V ZNAMENJU SRBSKEGA PREPORODA

Pod tem naslovom priobčuje »Slobodna Misao« članek, v katerem piše:

Vsi ideali srbskega naroda na Balkanskem polotoku so bili sintetizirani v borbah Srbije in Črne gore, ki sta se slednjič 26. novembra 1918. zedinili, da se uresniči ideal osvobojenja in ujedinjenja vseh Srbov ne samo Srbije in Črne gore, temveč tudi onih po Makedoniji, Sandžaku, Bosni in Hercegovini, Vojvodini, Slavoniji, Boki, Dalmaciji in po drugih krajih.

Čeprav je bila ta etapa v življenju srbskega naroda srečno zaključena, vendar je prišla neka doba, ki je motila harmonijo v srbskem narodu. Toda danes se v vseh krajih, kjer živi srbski narod, poudarja misel, občutek, upanje in želja, da se srbski narod združi v zajednici kot ena družina in en dom. Časi so zahtevali to zajednico in ta skupnost se že pojavlja v znamenju popolnega srbskega preporoda«.

Z OBČNEGA ZBORA JUGOSLOVENSKE AKADEMIJE V ZAGREBU

V soboto zvečer je bil letni občni zbor Jugoslovenske akademije za znanost in umetnost. Predsednik dr. Bazala je predlagal, naj se njeno ime izpremeni v hrvatsko akademijo za znanost in umetnost.

Predlog je izzval razpravo o postopku za rešitev tega vprašanja, kajti predlog bi moral priti pred Narodno skupščino in šele po sprejemu v njej bi ga moral odobriti vladar. Ker je bila med tem ustanovljena banovina Hrvatska, bo ta predlog predložen hrvatskemu saboru, ki je sedaj pristojen za izpremembo pravil akademije.

Na tem zborovanju bi morali sklepati o spremembi pravil, ker pa ni bila navzočna zadostna večina članov, je bila seja odgodena na prihodnjo sredo zvečer. Zborovanje je bilo tajno in ni bilo dostopno javnosti in novinarjem.

INTERNACIJA FRANKOVSKEGA VODITELJA V ANGLIJI

Splitski »Narodni list« poroča, da je frankovski prvak dr. Branko Jelić, desna roka dr. Ante Pavelića, najbrže interniran na Angleškem. Baje je z nemškim potnim listom odpotoval v Ameriko, da agitira med našimi izseljenci. Ko se je vračal v Evropo, so angleške vojne ladje zaustavile pri Gibraltarju italijanski parnik, na katerem je bil tudi dr. Jelić. Ker je imel nemški potni list, se je moral izkrcati, nakar so ga Angleži internirali.

BEOGRAJSKA UNIVERZA ZAPRTA

Rektorat beograjskega vseučilišča sporoča uradno: »Na seji dne 30. novembra je univerzitetni svet na temelju uredbe o vseučiliščih sklenil, da se univerza zapre za čas od 30. nov. do 5. decembra t. l. in da se ukinejo vse prireditve od 30. nov. 1939. do 1. januarja 1940.

ARETACIJE V ZAGREBU

Zagrebška policija poroča, da so se na predvečer 1. decembra pripetile na več krajih v Zagrebu eksplozije v javnih telefonskih govorilnicah. Neznanci so položili v govorilnice razstreliva, ki so povzročila manjše eksplozije, katere pa so vendarle razbile šipe in poškodovale telefonske govorilnice. Policija je aretirala več ljudi, ki so osumljeni zločinskih dejanj.

DOLGOVI NISO PADLI Z NEBA

V »Seljačkem kolu« piše Adam Pribičević ob priliki uredbe o zaščiti kmečkih posestev: Dolgovi niso padli z neba. Nastali so iz gotovih razlogov. Ako jih zbrišete in ne odstranite teh razlogov, bodo v kratkem spet novi kmečki dolgovi. Treba je odstraniti vzroke zla in zla ne bo več. Šele tedaj, ko se bo vasi stalno dobro godilo, ne bo potrebovala več olajšav in miloščine.

GOSTOVANJE ZAGREBŠKE OPERE V NIŠU

Ob priliki včerajšnje otvoritve novega železniškega mostu čez Savo v Zagrebu je izjavil min. predsednik dr. Cvetković novinarjem, da bo vlada pozvala zagrebško opero na gostovanje v Niš.

KRUH SE JE PODRAŽIL

»Jugoslovenske zastave desno, hrvatska levo, toda kruh se je podražil«, nam je rekla neka stara gospodinja — piše »Narodni list«, ki pravi nato: Prosimo odločilne oblasti, da posvete vprašanju podražen ja kruha malo več skrbi. Z zastavami bo še nekako šlo, toda s kruhom — zelo težko!

Curih, 4. decembra. Beograd 10.—, Pariz 9.855, London 17.40, New York 446.—, Bruselj 73.70, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.62, Stockholm 106.15, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.40.

Angleški bombniki so zadeli neko nemško križarko in povzročili poškodbe tudi na drugih nemških vojnih ladjah

London, 4. dec. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo je ponoči objavilo poročilo o napadu angleških bombnikov na Helgoland.

Napad je izvedla včeraj formacija angleških bombnikov. V luki na Helgolandu so letala opazila dve nemški križarki ter 6 ali 7 rušilcev. Letala so se kljub močnemu streljanju spustila prav nizko ter metala bombe na nemške vojne ladje. Ena nemška križarka je bila direktno zadeta, verjetno pa je, da so bile povzročene poškodbe tudi na drugih nemških vojnih ladjah.

Zaradi obstreljevanja se je eno angleško letalo moralo ločiti iz formacije, vendar ni bilo težje poškodovano ter se je **kmalu zopet vrnilo v vrste. Eno samo nemško letalo tipa »Messerschmidt« se je zapletlo v borbo z angleškimi bombniki ter je bilo sestreljeno. Vsa angleška letala so se vrnila v svoja oporišča.**

Nemško uradno poročilo napad priznava, pravi pa, da je bila poškodovana samo neka manjša ribiška ladja. Prvo nemško poročilo pa ni priznavalo sploh nobenih izgub.

London, 4 dec. s. (Reuter) O priliki včerajšnjega napada na Helgoland so angleška letala napravila tudi mnogo važnih fotografskih posnetkov.

Angleško letalo je včeraj popoldne potopilo z bombo nemško podmornico — Na Škotskem so se izkrcali rešenci iz neke druge nemške podmornice

London, 4. dec. s. (Reuter) Angleško letalo obalne zaščite je včeraj popoldne približno 200 km od obale izsledilo nemško podmornico. **Letalo je iz oblakov izvršilo nenaden napad na podmornico, tako da se ta ni mogal pravočasno skriti pod vodno gladino in niti zapreti svojega pokrova. Podmornica je bila direktno zadeta z bombo z letala. Podmornica je nato izginila pod vodno gladino ter pustila za seboj velik oljnat madež, kar je dokaz, da se je potopila. Letalo je še dalje časa krožilo nad krajem katastrofe, da bi pomagalo preživelim članom posadke podmornice, vendar ni bilo opaziti, da bi se bil kdorkoli iz podmornice rešil.**

Letalec je o poteku bombardiranja brezžično sproti obveščal poveljstvo obalne zaščite. V poveljstvu sta bila ravno tedaj ministra Hoare in Hankey, ki sta tako vso borbo lahko brezžično zasledovala.

London, 4. dec. s. (Reuter) V neki škotski luki je bilo včeraj izkrcanih 5 oficirjev in 38 mornarjev z neke nemške podmornice, ki je bila nedavno potopljena.

Nove žrtve nemških min

Pariz, 4 dec. AA (Havas) Francoska ladja **»Florida« (7000 ton) je zadela ob** nemško mino. Ladjo so pripeljali k obali **v bližino nekega francoskega pristanišča.** O priliki eksplozije sta bili ubiti 2 osebi.

Berlin, 4. dec. AA DNB poroča iz Osla da je norveška ladja Arkturus, ki je registrirana v Bergenu, naletela v bližini vzhodne škotske obale na mino in se potopila. Danska ladja »Ivar« je rešila 8 članov posadke, medtem ko jih je 9 utonilo.

Churchill bo poročal

London, 4. decembra. AA. (Reuter) Izve se, da bo prvi lord admiralitete Winston Churchill prihodnje dni, verjetno pa v sredo, podal spodnjemu domu poročilo o razvoju operacij in odnošaju sil na morju. Poročilo prvega lorda admiralitete pričakujejo z velikim zanimanjem. S posebnim zanimanjem pričakujejo podatke, ki jih bo Churchill navedel o ukrepih proti nemški akciji z magnetičnimi minami.

Opolnoči se je pričela neomejena blokada

Nemčija preti s protirepresalijami in hoče baje po Napoleonovem vzgledu proglasiti blokado Anglije!

London, 4. dec. s. »Daily Telegraph« prinaša poročilo svojega dopisnika iz Amsterdama, ki pravi, da nemška vlada proučuje možnost represalij proti angleško-francoskemu sklepu o zaseženju nemškega izvoznega blaga, ki se je pričel danes opolnoči. Baje se kancelar Hitler bavi z mislijo, da po Napoleonovem vzoru proglasi kontinentalno blokado Anglije.

Konkretno hoče Nemčija razširiti predvsem podmorniško in minsko kampanjo, obvestiti namerava dalje nevtralne države, da smatra razdaljo 15 milj od angleške obale kot angleške teritorialne vode, ki jih lahko nevtralne države uporabijo samo na svojo lastno odgovornost. Isto tako naj bi se ladje nevtralnih držav ne smele ustaviti za pregled na zahtevo angleških ladij, temveč bi morale čakati, da jih angleške ladje napadejo. V nasprotnem primeru bi Nemčija proti nevtralnim državam izvajala represalije.

Včeraj je bila precej živahna kupčija

Letos Miklavž tem bolj otipava manufakturno blago, obleke in čevlje

Ljubljana, 4. decembra

Da se je tudi letos začela miklavževska kupčijska konjunktura in še celo prav živahna, se zdi pravo presenečenje. Pričakovali bi, da bodo ostali ljudje neodločeni kakor prejšnje jesenske tedne, ko niso vedeli, ali naj denar stiskajo ali pa ga naj porabijo za nakupe blaga trajnejše vrednosti. Oklevali so nekaj časa celo tisti, ki so se pozneje začeli zalagati z živili, kakor da nameravajo živeti še sto let. Toda zdaj se razpoloženje ljudi tako naglo menjava, vsak dan se jih lahko polasti kakšna nova psihoza, da se ne smemo čuditi ničemur. Živahnejšo kupčijo včeraj na Miklavževo nedeljo, si pa tudi lahko razložimo, čeprav vemo, da včeraj ljudje niso kupovali samo zaradi lepega običaja.

Najbolj nenavadno se je zdelo, da so bile včeraj ulice posebno živahne že zgodaj dopoldne. Takšnega prometa ni pri nas ob delavnikih, ob navadnih nedeljah pa je mesto kakor izumrlo. Večina tujcev se čudi, ko pridejo prvič v Ljubljano, da je naše mesto tako mrtvo, česar bi ne pričakovali po njegovi velikosti. Tako se zdi Maribor mnogo živahnejši od Ljubljane. Toda včeraj je naše mesto nenadno spremenilo svoje lice, po glavnih ulicah so se prelivale množice ljudi, kakor da se je prebivalstvo pomnožilo čez noč. To je pa treba pripisati samo Miklavževi nedelji... Kdo razume Ljubljano? Ljubljančanov ne razgiblje nihče razen Miklavža. Časi se spreminjajo in spreminja se ves svet, kar pa ne vpliva na ljubljanske tradicije. Tako se nam je včeraj zdelo, da je Ljubljana vendar veliko mesto.

Če pomislimo, da so bile včeraj te množice na ulicah predvsem zaradi miklavževskih kupčij, lahko sprevidimo, kako velikega pomena je Miklavž za poslovno življenje. Trgovci bi si ga morali izbrati za patrona. S tem sicer ne nameravamo reči, da je včeraj trgovcem neznansko cvetela kupčija. Pripomniti je treba le, da včeraj prodajalci niso bili brez dela. Seveda pa promet ni bil živahen v vseh trgovinah. Najznačilnejše je, da je bilo največ kupcev v trgovinah z manufakturnim blagom, v modnih trgovinah in prodajalnah s čevlji. Prejšnje čase je bil pred Miklavžem najhujši naval v slaščičarnah in trgovinah igrač. Letos se je pa zdelo, da Miklavž kupuje samo za odrasle ter da je na otroke pozabil. Kupci so izbirali le tako zvana praktična darila, toda ne toliko za druge kakor zase. Pri tem ni niti bila najodločilnejša cena, temveč vrsta blaga. Neverjetno, koliko denarja imajo včasih ljudje!

Nekateri trgovci so se jezili nad časopisjem, ko je začelo poročati o vznemirljivih svetovnih dogodkih, češ, da povzroča zmedo med ljudmi, ki zaradi tega zahtevajo od trgovcev cele gore blaga in jih dolže, da so spekulanti, če jim ne morejo ustreči. No, bodimo zadovoljni, da je dandanes vsaj nekdo, ki odjemlje grehe tega sveta ter da lahko obtožimo vsaj časopisje, da si je izmislilo svetovno krizo, vojno itd., zlasti pa, da je izumilo draginjo. In menda je časopisje tudi krivo sedanje miklavževske konjunkture. Seveda, tu in tam se bodo zaloge izpraznile zaradi živahnejšega prometa in ta ali oni, ki bi morda rad hranil blago za boljše čase, bo moral prodajati po novih cenah tudi novo blago.

Draginja je kakor začarani krog; bolj naraša, bolj se ljudje boje, da bo blago še dražje in zato tem bolj kupujejo, čeprav brez potrebe. In čim živahnejša je kupčija, tem dražje je blago. Morda bi kdo pričakoval, da ljudje zdaj ob Miklavžu in pred božičem ne bodo kupovali zaradi draginje, češ, uradnik in delavec, vpokojenec in reven obrtnik zdaj komaj kupujejo najpotrebnejše življenjske potrebščine, železnih rezerv si ne morejo ustvarjati. Toda, če zdaj ne kupujejo tisti, ki bi marsikaj najbolj potrebovali, se zalagajo tem bolj oni, ki so sicer že z vsem preskrbljeni, a ki se pomanjkanja boje bolj kakor zadnji berač. Zdaj pa kupujejo tudi tisti, ki si prejšnje čase, ko je bilo marsikaj mnogo cenejše, niso upali kupiti, ker jim tega ni dovolil prirojen dar za varčevanje. Od ust so si pritrgovali ter varčevali pri vsem, da so zbrali skromne prihranke, ki jih bodo porabili zdaj za razne več ali manj potrebne nakupe. Tako se denarni obtok ni nič zmanjšal zaradi tega, ker ne morejo kupovati ljudje, ki žive le od svojega dela. Denarni obtok se je v tej jeseni zelo povečal v vseh nevtralnih državah in tudi naša država ni izjema.

Tako torej Miklavž triumfira tudi letos. Če ga ne mikajo toliko sladkarije in luksuzno blago, če se izogibije knjigarn, parfumerij in slaščičarn, pa tem bolj otipava manufakturno blago, obleke in čevlje. Tu in tam pa zaide celo k zlatarjem, kajti nekateri cenijo zlato mnogo bolj kakor hranilne knjižice. Mi pa, ki opazujemo vse to z mešanimi občutki, moramo biti zadovoljni vsaj s tem, da nam ne bo treba kupiti niti šibe, ki je v teh časih edina zastonj.

S filmskega platna

— **Kino Union: Dr. Robert Koch.** Nemški film, ki spada v vrsto tako zvanih dokumentarični. filmov. Predvajajo ga pod pokrovitelj.vom Protituberkulozne zveze. Na premieri je primarij dr. Neubauer, šef zdravilišča na Golniku, objasnil pomen Nemca dr. Roberta Kocha v medicinskem svetu. Dr. Koch je po dolgotrajnih poizkusih odkril bacil tuberkuloze. Zanimivo je, da se je ideja o povzročitelju jetike rodila v glavi nekega Francoza in je dr. Koch opravil samo težaško delo pri proučevanju tega problema. Genijalnost dr. Kocha je bila v tem, da je trdno verjel v medicinske nauke Francoza Pasteurja, dočim so njegovi sodobniki kot avtoritete v medicinski znanosti Pasteurja zasmehovali. Vse to je v filmu objektivno prikazano, kar je velika odlika filma. Narejen je bil v času, ko je bilo mogoče režiserju pravično in nepristransko priznati veličino in genialnost francoskih učenjakov. Kakor je dr. Kocha inspirirala genialnost tujih učenjakov, tako je tudi režiserja tega filma inspirirala genialnost tistih tujih režiserjev, ki so prvi dali svetu podobne dokumentarične filme (film o Pasteurju, Emilu Zoli itd.). Priznati je treba, da je film razmeroma dobro zrežiran, dinamičen in zanimiv. Dva najmočnejša nemška filmska igralca igrata glavni vlogi. Emil Jannings dr. Roberta Kocha, Werner Krauss Kochovega antipoda prof. Virchowa. Njuna lika sta dovršeni mojstrovini. Vsi ostali so bolj ali manj organično vključeni v dramatično, preprečljivo in močno igro teh dveh. Tudi v Ljubljani je film vzbudil precejšnjo zasluženo pozornost.

— **Kino Matica: Pastir Kostja.** Genijalno delo mlade ruske filmske umetnosti, ki si je že pred tolikimi leti osvojilo ves svet z originalno glasbo in z originalno režijo ter tudi z idejo. Vodilna melodija iz tega filma je skoraj že ponarodela. Fantje jo igrajo na harmoniko tudi v naših vaseh. Menda že tretjič je prišel film v Ljubljano a kljub temu je dvorana še vedno polna.

Prva omejitev avtomobilskega prometa

Z nedeljsko omejitvijo prometa so posebno zadovoljni kolesarji in pešci

Ljubljana, 4. decembra

V soboto je bila uveljavljena prva prvič prepoved vožnje z motornimi vozili po novi uredbi o omejitvi porabe pogonskih goriv. Ker uredba ni bila še objavljena v »Službenem listu« dravske banovine, temveč samo v »Službenih Novinah«, je bila prepoved vožnje za marsikoga nepričakovana zlasti za podeželane, ki so zvedeli za njo prepozno.

Kljub temu so na policiji pričakovali, da bo uredbo kršilo mnogo več avtomobilistov. Priznati je treba, da so se uporabniki motornih vozil izkazali zelo disciplinirani. V soboto popoldne so sicer še videli tu in tam na cesti avtomobile, toda upoštevati je treba, da je bila dovoljena uporaba vozil za sanitetsko službo in da ima pri nas precej zdravnikov avtomobile. Razen tega so se v soboto v Ljubljani zamudili nekateri avtomobilisti z deželе, ki niso vedeli, da bo popoldne promet z motornimi avtomobili ustavljen. Brez svoje krivde bi morali pustiti vozila do ponedeljka v Ljubljani v garažah, s čimer bi utrpeli veliko škodo. Zato jih pač ni kazalo zadrževati v mestu, če so se zamudili kakšne pol ure.

Prav tako ni policija mogla nastopati strogo prot. posameznim, redkim avtomobilistom iz Hrvaške, že zato ne, ker v banovini Hrvatski uredba o omejitvi prometa ob nedeljah še ni uveljavljena in ker avtomobilisti niso mogli vedeti, da ne bodo smeli voziti.

Ljubljanska policija je pa uvedla vestno nadzorstvo. Prometna policija je nadzirala promet na cestah, ne le na ljubljanskem teritoriju, temveč tudi daleč po banovinskih in državnih cestah na deželi.

Seveda so zalotili nekaj grešnikov, a zdi se, da ni nihče zavestno kršil uredbe. Vsi so se izgovarjali, da niso vedeli za prepoved vožnje. Policija jih je sicer zapisala, a upanje je, da jim ne bo treba plačati kazni, ki so precej hude in sicer do 5000 din in do 30 dni zapora. Kaznovani bi bili, če bi bila uredba objavljena tudi že v »Službenem listu«, tako pa smemo pričakovati, da bodo prejeli samo opomin.

Zanimivo je, da so z nedeljsko omejitvijo prometa posebno zadovoljni kolesarji in pešci, ki radi uporabljajo ceste za nedeljske izlete. Kolesarski promet se bo, kakor kaže, ob nedeljah zelo povečal zlasti na tlakovani gorenjski cesti.

Železničarji zahtevajo zvišanje plač

Sedanje plače že davno ne zadostujejo niti za hrano, stanovanje in obleko

Ljubljana, 4. decembra.

Oblastni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani se obrača na vso javnost in odločujoče uradne kroge, da bi z vsemi sredstvi podprli njegovo prizadevanje za zvišanje plač železničarjem.

Iz mnogih naših referatov, brošur, apelov in razprav je znano, da so naše železnice visoko aktivne in da gre zasluga za to v veliki meri železničarjem, ki so doslej navzlic težkim gmotnim skrbem v redu izvrševali svojo naporno, odgovorno in nevarno službo. To je vsem znano, najbolj pa vodilnim železniškim in državnim činiteljem, od katerih smo prejeli železničarji že nešteto laskavih priznanj in tudi obljub glede zboljšanja našega gospodarskega položaja — le dejanj ni!

Draginja je vsak dan večja! Železničarji s strahom gledamo v bodočnost, kaj nam bo prinesla. Naša kupna moč, že doslej daleč pod normalo, z rastočo draginjo stalno — pada. Velika večina železničarjev je prezadolžena, ker plače že davno niti za golo hrano, stanovanje in obleko ne zadostujejo več. Neizbežna posledica takega stanja je vedno več živčnih in želodčnih bolezni ter jetike, kar najzgovorneje izpričujejo porazne statistike in ugotovitve zdravnikov, ki dokazujejo, kako strahotno se te bolezni širijo med železničarji.

Železničarji so dan in noč v službi; osem urni delavnik za železničarje ne velja; ne pozna nedelj in praznikov; po vrhu vsega pa niti pičlo odmerjenih letnih odmorov ne morejo izkoristiti.

Pri takih razmerah ni čuda, če so uslužbenci razočarani, zagrenjeni in obupani.

Zavedamo se v polni meri svojih dolžnosti, pa tudi svojih pravic! Zahtevamo za svoje težko in koristno delo primerno odškodnino, ki naj bi nam omogočila omikanemu človeku primerno življenje! Doslej smo železničarji doprinesli že veliko žrtev za obči blagor, ali vsaka stvar ima svoje meje! Če se naše sedanje gmotno stanje ne bo v najkrajšem času izdatno zboljšalo, bo do nastopile posledice, za katere UJNZB odklanja vsako odgovornost!

Presežki železniških dohodkov nad izdatki so zadostni za današnji draginji primerno zvišanje plač!

Železničarji smo hrbtenica narodnega gospodarstva, zato z vso pravico in resnostjo pričakujemo od uprave več socialnosti in uvidevnosti za naše potrebe, ker le tako bomo kos našim nalogam ob vseh prilikah.

Oblastna uprava UJNZB Ljubljana.

V Ljubljanico je padel in utonil

Tragična smrt mestnega delavca Jožeta Kalina — Njegovo truplo bo danes obducirano

Ljubljana, 4. decembra.

V strugi Ljubljanice pod staro cukrarno so opazili ljudje včeraj zjutraj moško truplo. Ker so nekateri menili, da bi utegnil biti neznanec še živ, so brž obvestili reševalno postajo, pa so reševalci potem, ko so potegnili moškega na breg, ugotovili, da je že mrtev. O tem je bila obveščena policijska uprava, ki je poslala na Poljanski nasip komisijo, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Podobnik. Na odredbo komisije je bilo truplo odpeljano v prosekturo poleg splošne bolnice.

Mrtvec, ki so ga potegnili iz Ljubljanice je bil 52letni mestni delavec Jože Kalin, doma iz Šturij in stanujoč z ženo v cukrarni. Kako je Kalin našel smrt, še ni ugotovljeno. Policija je takoj uvedla preiskavo in ugotovila, da je bil Kalin še v soboto popoldne v nekaterih dalmatinskih vinotočih, zvečer okrog 22. pa je sedel z ženo v neki gostilni na Ambroževem trgu. Tja je prišel malo pred 22. tudi priložnostni delavec Franc Homec, ki je stoje izpil kozarec vina, steklenico vina pa je odnesel domov za nekega tovariša, ki tudi stanuje v zavetišču v cukrarni. Pred odhodom je Homec poprosil Kalina, naj ga spremi, da mu bo odprl vrata v cukrarni, o katerih je menil, da so zaklenjena. Kalin mu je ustregel in se je res takoj odpravil s Homcem na pot, medtem ko je ženi naročil, naj ga počaka, češ da se takoj vrne.

»Nu, pa kmalu pridi!« je dejala žena medtem ko je Homec v šali odvrnil: »Saj ga ne boš več videla!«

Kalin in Homec sta odšla in se Kalin res ni več vrnil v gostilno. Žena se je odpravila domov okrog po 24., za moževo smrt pa je zvedela šele zjutraj, ko so njegovo truplo potegnili iz Ljubljanice. Policija je dopoldne zaslišala več prič in Homca aretirala prav zaradi besed, ki jih je izpregovoril pred odhodom iz gostilne. Homec trdi, da je izgovoril besede pred poslovitvijo v šali, kar bo najbrž tudi držalo.

Kakor je ugotovila policija, je Kalin najbrž po nesreči padel v Ljubljanico. V temi je stopil preblizu strmega brega in se skotalil v strugo. Kalin je imel odpete hlače in naramnice. Truplo ni bilo poškodovano, le na glavi je bila majhna odrgnina, ki pa jo je Kalin dobil najbrž pri padcu. Zaradi natančnejše ugotovitve je policija odredila obdukcijo trupla, ki bo danes popoldne.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 4. decembra: zaprto
Torek, 5. decembra: ob 15. uri: Snegulčica. Obisk sv. Miklavža s spremstvom in obdarovanje otrok. Izven. Znižane cene
Sreda, 6. decembra: zaprto
Četrtek, 7. decembra: Hudičev učenec. Red Četrtek

*

Dogodek za naše malčke bo prihod Miklavža v dramo. K očarljivi pravljici »Snegulčica«, ki je mladini najbolj pri srcu, bo prišel jutri v torek popoldne Miklavž s številnim, prekrasnim spremstvom. Obdaroval bo otroke s darili, ki bodo prispela tekom torka najkasneje do 14. k vratarju dramе, opremljena s točnim naslovom in pohvalami oziroma grajami za obdarovanca. Ljubka Sneguličica, kraljevič, hudobna kraljica, zabavna razbojnika Frice in Frace, lovec in 7 škratov in z njimi vsa bajnost pravljice, obenem pa še prihod Miklavža bodo nudili mlademu občinstvu toliko pestrosti in doživetja, da bodo v vsakem oziru zadovoljni. Starši, privoščite vašim ljubljencem lep spomin na Miklavža! Preskrbite pravočasno vstopnice! Cene znižane.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 4. decembra: zaprto
Torek, 5. decembra: zaprto
Sreda, 6. decembra: Gorenjski slavček. Red Sreda

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 4. decembra: Barbara

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Pastir Kostja
Kino Union: Dr. Robert Koch
Kino Sloga: Vihar nad Azijo
Kino Moste: »Ona hoče, on pa noče«... in »Charlie Chan na dirkah«
Kino Šiška: Kdo je srečnejši od mene?
Umetnostna razstava »Lade« v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Mr. Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Iz Celja

—c **Miklavževanje**, ki ga je priredilo Sokolsko društvo Celje I v dvorani Sokolskega doma v Gaberju v soboto zvečer za članstvo, v nedeljo ob 14. pa za deco in ob 16. za naraščaj, je bilo dobro obiskano. V nedeljo je bilo po zaslugi društva obdarovane mnogo revne sokolske mladine.

—c **Sokolsko društvo Celje-matica** je v nedeljo popoldne v Mestnem gledališču ponovilo akademijo, ki je že v četrtek lepo uspela. Akademija je bila tudi v nedeljo dobro obiskana. Zlasti mnogo je bilo mladine in okoličanov.

—c **Na ljudskem vseučilišču** bo predaval drevi ob osmih univ. prof. dr. Milan Vidmar iz Ljubljane o temi »Delo in stroji«. Opozarjamo ponovno na to aktualno in zanimivo predavanje.

—c **Razmere na delovnem trgu.** Pri celjski borzi dela se je od 21. do 30. novembra na novo prijavilo 93 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za deset oseb, posredovanj je bilo 15, odpotovalo je 20, odpadlo pa 7 oseb. Dne 1. t. m. je bilo v evidenci 334 brezposelnih (232 moških in 102 ženski) nasproti 283 (194 moškim in 89 ženskam) dne 20. novembra. Delo dobi 10 rudarjev, 2 stavbna ključavničarja, po 1 kovač, mlinar in hlapec, 6 kmečkih dekel, po 2 kuharici in služkinji ter 1 postrežnica.

—c **V celjski bolnici** so umrli 28-letni Milorad Lazarević, pristav v notranjem ministrstvu in zet policijskega nadzornika v p. g. Verčkovnika v Celju, 41-letna dninarica Neža Šarlahova iz Petrovč in 14-letna posestnikova hčerka Anica Brinovčeva iz Št. Ruperta na Dolenjskem.

—c **V celjski bolnici** je umrla 40-letna dninarjeva žena Neža Kramaršková iz Lisc pri Celju.

—c **Napad in nesreča.** Ko se je vračal 37-letni posestnikov sin Konrad Klinar z Ložnice pri Celju v petek zvečer s kolesom iz Laškega v Celje, ga je na cesti v Tremerju napadel neki moški in ga sunil s kolesa. Klinar se je pri padcu močno poškodoval po glavi. Pred dnevi si je 15-letni kleparski vajenec Alojz Gerčar iz Medloga pri Celju pri padcu zlomil desno roko v zapestju. Poškodovanca se zdravita v celjski bolnici.

—c **Tatinski posli.** V petek so našli v Savinji blizu levega brega na Masarykovem nabrežju moško kolo, ki mu je manjkalo sprednje kolo. Policija je ugotovila, da je bilo to kolo letos 18. junija ukradeno mesarju Maroltu iz Celja iz neke veže na Kralja Petra cesti. Kolo so vrnili lastniku. Trgovec Karel Winter iz Zreč je pred dnevi opazil na stojalu pred neko trgovino v Gaberju svoje kolo, ki mu ga je bil nekdo ukradel letos v juniju. Policija je ugotovila, da je pripeljal kolo pred omenjeno trgovino 34-letni delavec Ivan Z. iz Celja. Delavca so aretirali. Sprva je trdil, da je kupil kolo v Vojniku od neznanega moškega, pozneje pa je priznal, da je kolo ukradel. Na Andrejevem sejmu v Celju sta bili prijavljeni dve tatvini. Nekemu moškemu je zmanjkalo 2.200 din. Ni izključeno, da gre v prvem primeru za izgubo in ne za tatvino.

—c **V celjski bolnici** je umrla v torek 14-letna rudarjeva hčerka Štefanija Leskovškova iz Liboj pri Petrovčah.

—c **Nesreča ne počiva.** Ko se je 14letni mizarski vajenec Rudolf Baloh v Braslovčah igral v nedeljo popoldne s pištolo, se je pištola nenadno sprožila in krogla je zadela dečka v levo dlan. V Vitanju je v ponedeljek slamoreznica zgrabila 47-letnega posestnika Antona Jelenka za desno roko in mu odrezala štiri prste. V Braslovčah je padla 11letna posestnikova hčerka Terezija Bolkova v ponedeljek zvečer doma po stopnicah in si zlomila levo roko pod komolcem. V Novi vasi pri Celju si je 7letni sinček delavke Stanko Rožič v torek pri padcu zlomil desno roko v zapestju. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Z Jesenic

— **Kondicijski trening jeseniških smučarjev.** Smučarji tekmovalci imajo vsak torek in četrtek od 19. ure naprej gimnastične vaje v dvorani Delavskega doma ob Cankarjevi cesti. Telovadbo vodita smučarska prvaka Praček Ciril in Smolej France. Vstop imajo vsi smučarji, ki so člani tukajšnjih telovadnih društev in športnih klubov, ki so včlanjeni v GZSP.

Iz Brežic

— **Miklavževo obdarovanje dece.** Vsako leto obdaruje Sokolsko društvo za Miklavža svojo deco in naraščaj. Tako obdarovanje bo na Miklavževo tudi letos v dvorani Narodnega doma. Darila bodo lepa in izdatna, da bodo razveselila našo nadebudno deco.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

DNEVNE VESTI

— **Napredovanje rezervnih oficirjev.** V »Službenem vojnem listu« z dne 1. decembra 1939 je napredovalo tudi mnogo rezervnih oficirjev in sicer v čin rezervnega pešad jskega majorja: Adalbert **Braz** iz Ljubljane in dr. Zdravko Vigele iz Beograda, katera sta položila izpit m. m. v Beogradu pred vojaško komisijo. Adalbert Braz, ki je član našega pododbora, je drugi rezervni major Slovenec, ki je položil izpit. Iskreno čestitamo. V čin kap. I. kl. so napredovali pri pešadiji: slavko **Bravničar**, Ciril **Hočevar**, Adolf **Lunaček**, inž. Stanko **Dimnik** in n. v. č. I. kl. Aleksander **Kuharič**. V čin kap. II. kl. pešad: Rudolf **Gašperin**, Avgust **Kuster**, Rihard **Pintar**, Gregor **Novak**, Janko **Pestotnik**, dr. Janez **Hacin** i. dr. V artileriji: Srečko **Kristan**, Dušan **Pipenbaher**, vazduh.: Jože **Lavtižar** in dr. V čin poročnika: pešadije: Alfonz **Skala**, Viktor **Ankele**, Logar Stanislav, Edvard **Škulj**, Andrej **Arko**, Avgust **Lulik**, Srečko **Pečar**, Ernest **Vajs** i. dr. inž. Ivan **Jamšek**, ing. tehn. Peter **Kresnik**, artil. Rudolf **Krulec**, Edvard **Maček**, Janez **Kožuh** in dr. Pododbor Udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani.

— **Pojasnilo z vladne nemške strani o dogodkih v Pragi.** K poročilu v našem listu, da je bila po zadnjih demonstracijah v Pragi odpeljana skupina 1200 dijakov na letališče Ružina ,kjer je bil vsak deseti ustreljen, nam pošilja tukajšnji nemški konzul naslednje pojasnilo: Pri gornjem poročilu gre očividno za tendenciozno pretiravanje, ker je bilo ob priliki znanih dogodkov v Pragi ustreljenih samo 12 kolovodij in je zapor drugih dijakov samo začasen ukrep. Nemški tiskovni urad je dne 29. novembra objavil iz Prage zadevno pojasnilo.

— **Izpremememba imena Jugoslovenske akademije** znanosti in umetnosti. V soboto zvečer je imela Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti pod predsedstvom dr. Alberta Bazale interno sejo, na kateri je predsednik predlagal, naj bi se akadem ja v bodoče imenovala Hrvatska akademija znanosti in umetnosti. Predlog je izzval diskusijo in končno je bilo sklenjeno odgoditi sejo do srede popoldne, ko se bo glasovalo o izpremembi statuta. Predlog glede preimenovanja akademije bi moral priti pred Narodno skupščino in preimenovanje bi moral potrditi kralj.

— **Česko-jihoslovanská revue zopet izšla.** Po daljšem času je prijatelje češkega in Jugoslovenskega kulturnega sodelovanja zopet razveselila ta dobra revija, glasilo čeških in naših lig. Toda nele razveselila, temveč predvsem razžalostila, saj ni več zaslužnega, izredno marljivega delavca, glavnega urednika Antonina Beringerja. Redakcijo je prevzel Josef Pavliček. Precej obsežen zvezk, št. 5—7 je predvsem posvečen spominu A. Beringerja. Objavljeni so govorili s komemoracije in ob pogrebu. Sicer pa je objavljeno mnogo dobrega gradiva z raznih področij, zlasti kulturnih vesti. Objavljena je tudi uredba o banovini Hrvatski. Lep članek je napisal k 40-letnici Kettejeve smrti. V. Merka iz Brna. Prevedenih je tudi nekaj Kettejev h pesmi. Omeniti je treba še članek J. Heidenreicha o Ivu Vojnoviću. V češkem prevodu je objavljen informativen članek S. M šića, napisan v srbohrvaščini, o največjih beograjskih knjigarnah. Revija je ostala na svoji svoj višini in upamo, da bo izhajala tudi nadalje.

Sokoli! Posečajte in podpirajte Sokolski kino v Šiški!

— **Zanimiva knjižna novost.** Te dni izide zelo potreben učbenik ruskega jezika, »Ruščina za Slovence«. Napisal ga je mladi slavist A. V. Isačenko, ki se je pečal znanstveno tudi s koroškimi dialekti. Učbenik je v resnici temeljit, a napisan je v tako prikupnem slogu, da ga bo sleherni čitatelj predelal z zanimanjem, ne da bi mu začela presedati slovnica. Ker doslej v slovenščini še nismo imeli tako temeljite in dobre učne knjige ruskega jezika, čeprav je pri nas mnogo zanimanja za ruščino — to kažejo tudi jezikovni tečaji Ruske matice — bo z novo knjigo izpolnjena občutna vrzel. Knjiga je obsežna, ima nad 200 strani v osmerki. Snov je obdelana v 23 lekcijah, na koncu je pa še priključen kratek slovar. Knjiga izide v založbi »Modre ptice«. Za njo se je zbudilo veliko zanimanje že ob napovedi, da bo izšla.

— **V Zagrebu bodo popisane vse življenjske potrebščine.** Zagrebški mestni poverjenik Starčević je izdal razglas glede na pretirane cene živil. V razglasu je med drugim rečeno, da morajo biti v treh dneh popisane vse zaloge živil. Kdor se ne bo držal naredbe o pobijanju draginje, bo kaznovan s 6 meseci zapora ali 50.000 din denarne globe.

— **Prva tranša državnega posojila vpisana.** Državna hipotekarna banka kot finančni agent 6%nega državnega posojila za javna dela in državno obrambo je 2. novembra emitirala prvo tranšo posojila. Ves znesek prve tranše nominalnih 700 milijonov dinarjev je bil vpisan še istega dne do opoldne.

— **Kompenzacijski uvoz surovin.** Finančni minister je pristal na to, da lahko uvozni odbor pri Narodni banki dovoli 100%no kompenzacijo domačim podjetjem, ki uvažajo industrijske surovine iz deviznih držav ter izvažajo lastne izdelke, izdelane tudi iz surovin domačega porekla.

— **20letnica ustanovitve Zveze jugoslovanskih železničarjev.** Leta 1909 so ustanovili slovenski železničarji v Trstu svoje stanovsko društvo na jugoslovenski zamisli. Društvo je že ob ustanovitvi moralo prestati trde preizkušnje, ker ni bilo po godu niti internacionalnim krogom, niti tedanji nemški upravi. Po prevratu se je iz ZJZ osnovalo današnje Udruženje jugoslovansk h narodnih železničarjev in brodarjev, ki je danes najmočnejša stanovska organizacija v Jugoslaviji. Proslavo 30letnega jubileja bo izvedla ljubljanska oblastna uprava UJNŽB v nedeljo dne 10. decembra t. l. pod pokroviteljstvom gospoda ministra za promet inž. Nikola Beslića. V častnem predsedstvu so pomočn k ministra za promet g. inž. Mate Sneler, generalni direktor JDŽ g. inž. Nikola Djurić, oba njegova pomočnika g. inž. Josif Cugmus in g. inž. Milan Jojić,ljubljanski direktor g. inž. Rudolf Kavčič in njegov pomočnik g. Franc Hojs. Slavnostno zborovanje bo v dvorani kina »Sloge« s pričetkom ob 10. uri. Članom UJNŽB in njihovim svojcem, ki se bodo udeležili proslave, je dovoljena brezplačna vožnja v Ljubljano in nazaj.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 26 z dne 2. t. m. objavlja uredbo o izplačevanju prejemkov državnih plačevancev v mobilnem in vojnem stanju, pravilnik o zaščiti pred zračnimi napadi, prva polovica IV. dela (gradnja zaklonišč), ureditev državnih cest po mestih in trgih, prispevek občin po § 21. zakona o državnih cestah in razne objave iz »Službenih novin«.

— **Živalske kužne bolezni v dravski banovini.** Po stanju z dne 23. novembra je bila slinavka in parkljevka na 68 dvorcih, steklina na 1, garje konj na 2, svinjska kuga na 31 in svinjska rdečica na 6 dvorcih.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Visu in Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 16 v Dubrovniku 15, Kumboru 14, v Beogradu 13, na Visu 12, na Rabu 11, v Ljubljani in Zagrebu 8, v Mariboru 6.2, v Sarajevu 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.8, temperatura je znašala 4.2.

— **Razbit kelih v vagonu.** Ko je v soboto popoldne neka snažilka na gorenjskem kolodvoru čistila vagone gorenjskega vlaka, je našla pod klopjo v vagonu razbit kelih, ki je bil očividno ukraden v cerkvi nekje na Gorenjskem. Kelih je bil izročen policiji, ki je uvedla preiskavo.

— **Uboj v Sinji gorici.** Včeraj zjutraj so bili reševalci klicani v Sinjo gorico pri Vrhniki, kjer so naložili na avto in prepeljali v bolnico 25letnega posestnikovega sina Jožeta Jeraja. Jeraja je zjutraj, še v mraku našel sosed na cesti v mlaki krvi. Takoj je obvestil njegove domače, ti pa ljubljanske reševalce. Jeraj je imel vso razb to glavo in večkrat počeno lobanjo. V bolnici so nesrečnemu fantu skušali rešiti življenje, a so bile poškodbe prehude in je že dopoldne umrl. Jeraja je napadel ponoči nekdo in ga s kolom pobil na tla. O uboju so bili takoj obveščeni tudi vrhniški orožniki, ki vodijo preiskavo

Iz Ljubljane

—lj **Hišni posestniki na Mirju** prosimo mestno poglavarstvo, da bi prepovedalo na vrtov h sežigati listje in druge odpadke v jeseni in na pomlad ter s tem preprečilo, da nam neuvidevni gospodarji ne bi okužili zraka, kajti dim take šare je tako hud, da ga nit zdrava pljuča ne preneso, kaj šele bolniki in otroci. Ali bi ne mogli posestniki vrtov spraviti tako šaro na primeren kraj, v kakšen kot na vrtu, pa bi imeli vedno prav dobro gnojilo, ljudje pa čist zrak, kajti po takšnem sežiganju ni mogoče prezrač ti stanovanj po več dni, ker se smrad vje kar v zidove in opremo.

Maribor

—lj **O povišanju cene mleka.** Obveščamo, da se nanaša naše obvestilo samo na člane Mlekarskega društva za Ljubljano in okolico ter njihove odjemalce, katere prosimo, da navedeno ceno 2.50 din za liter lojalno vzamejo na znanje. — **Mlekarsko društvo za Ljubljano in okolico.**

—lj **V sobotnem poročilu o novinarskem** koncertu je pomotoma izostalo ime dirigenta A. Neffata, ki je spremljal na klavirju solista Ivančičevo in Francla. Pomotoma je nastala zamenjava v 32. in 33. vrstici poročila in se mora vmesni stavek tamkaj glasiti: »... med njima arija iz Rossinijevega »Seviljskega brivca«, s katero ...«

Jutri sveže sardelice
po Din 8.— kg nudi „Riba“
Ogrinc, Pogačarjev trg

—lj **Miklavževanje pri Sokolu I. v Ljubljani na Taboru.** Kakor vsako leto, priredi društvo tudi letos zelo pester spored »Miklavževanja« za deco na »Taboru«, ki bo v torek 5. decembra 1939 ob 16. v veliki dvorani na Taboru. — Darila sprejemamo v torek dne 5. decembra od 9. do 12. dopoldne in od pol 14. do 16. popoldne v ženski garderobi na Taboru (vhod naspro ti vojašnice). Starše vabimo, da pripeljejo svojo deco na Tabor. Ker je spored programa zelo lep, bodo prav gotovo vsi zelo zadovoljni 605.n

—lj **Zimske počitnice za šolsko mladino.** Državna šolska poliklinika v Ljubljani priredi za čas božičnih počitnic za srednje in osnovnošolsko mladino zimsko počitniško kolonijo, v zvezi s smuškim tečajem. Prošnje za znižana mesta naj srednješolci vlagajo na Državni šolski pol iklinik v Ljubljani, do 12. t. m. Istotam dobe tudi vsa nadaljnja pojasnila.

—lj **Tatvine v mestu.** Policija je prišla na sled mlademu tatiču, ki je kradel po podstrešjih raznih h.š v sredi mesta in v Šiški. Mladega tatu so včeraj opazili na hodniku neke hiše na sv. Petra cesti, pa je zasledovalcem ušel. Policija ga zasleduje.

—lj **Splašenega konja je lovil.** Včeraj popoldne se je nekemu vozniku splašil na Mestnem trgu konj. Kon
Vodnikovemu trgu, pred škofijo pa se mu je postavil nasproti brezposelni delavec Ivan Lužar in ga skušal ujeti. Konj je Lužarja odbil v stran, da je padel in se hudo poškodoval na glavi in po življenju. Lužarja so morali prepeljati v bolnico.

Pregled tržnih cen v Ljubljani

Ljubljana, 4. decembra

Podatke o cenah življenjskih potrebščin v Ljubljani zbira mestni tržni urad vsakih 14 dni, v začetku in sredi meseca. Ker se zdaj konzumenti hočeš nočeš še posebno zanimajo za cene, navajamo kratek pregled uradnih tržnih cen v Ljubljani.

Meso se v splošnem ni podražilo zadnjih 14 dni. Govedina I. vrste je po 12 do 14 din kg, II. vrste po 10 do 12 in III. vrste po 8 do 10 din. Podražil se je pa loj, a razen tega ga je zelo malo naprodaj. Sredi novembra je bil po 6 do 10 din kg, zdaj je pa po 8 do 12 din. Teletina je po 14 do 16 din kg I. vestr in II. vrste po 12 do 14 din. Nespremenjene so ostale cene prašičjega mesa, I. vrste po 18 do 20 din in II. po 14 do 16 din Podražila se je hrvaška slanina od 16 do 17 din na 17 do 18 din kg. Salo hrvaških prašičev se je podražilo od 18 na 19 din. Cene mesa drobnice in konjskega mesa so ostale nespremenjene. Prav tako ni nobenih sprememb pri cenah perutnine.

Podražili so se mlečni izdelki. Mleko je bilo sredi novembra po 2 do 2.25 din liter, zdaj je pa po 2.25 do 2.50 din. Sirovo maslo je bilo po 22 do 28 din, zdaj je po 26 do 32 din. Čajno maslo se je podražilo od 30 do 36 din kg na 32 do 40 din, kuhano od 30 do 32 din na 32 do 34 din. — Kruh se je podražil med tem časom: beli od 4.25 na 4.80 din, polbeli od 3.9 na 4.4, črni od 3.70 na 4.20 din kg.

Nekoliko se je podražilo tudi sadje, kar je pa normalen pojav v tem času. Tako so bila n. pr. jabolka druge vrste pred 14 dnevi povprečno po 3.50 din kg, zdaj so pa po 4 din. Hruške so se podražile povprečno za dinar pri kilogramu, na 6 do 7 din kg lepše.

Tudi moka se je zopet podražila (v oklepaju cene sredi novembra): pšenična št. 0 na 3.75 do 4 din kg (3.45 do 3.75), št. 2 na 3.55 do 3.75 (3.25 do 3.50), št. 5 na 3.35 do 3.50 (3.25) in št. 6 na 3.15 do 3.25 (3.05). Ržena moka se je podražila na 3.10 do 3.20 (2.90 do 3.20) din.

Tržni urad je začel zbirati tudi podatke o cenah stavbnega gradiva, usnja in pogonskega goriva. Podplati so po 45 do 80 din kg, vratovi po 30 do 36 din, notranjki po 40 do 60 din, telečji boks po 16 do 24 din (kos) in krom po 20 do 26 din. Bencinska mešanica je po 6.2 din, nafta po 4.35 din liter in avtomobilsko olje po 30 din kg.

KINO MATICA, tel. 21-24 RUSKI FILMSKI ŠLAGER NOVA EDICIJA!
PASTIR KOSTJA
Ob 16., 19. in 21. uri Film največjega navdušenja, lepe glasbe in smeha!

FILM SVETOVNEGA SLOVESA
DR. ROBERT KOCH
KINO UNION — TELEFON 22-21
Poleg Emila Janningsa Wernes Kraus, Viktorija Ballasko, Paul Otto in Theodor Loos. — Zaradi dolžine filma predstave ob 16., 19. in 21.15 uri

KINO SLOGA — tel. 27-30 Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri
Vihar nad Azijo Film globoke impresivnosti, v katerem je Conrad Veidt na višku svojega umetniškega ustvarjanja.
V ostalih vlogah: Sessue Hayakawa, Mičiko Tanaka in Roger Duchesne.

Tragična smrt družinskega očeta

V petek zvečer je v Poljčanah vlak povozil kretnika Valentina Prešerna

Poljčane, 3. decembra.

Ob številni udeležbi železničarjev, znancev in prijateljev, šolske mladine, sokolske dece in drugih so položili danes na tukajšnjem pokopališču k večnemu počitku tragično preminulega družinskega očeta štirih otrok, železniškega kretnika Valentina P r e š e r n a.

Pokojnega Prešerna je v petek zvečer po nesrečnem naključju povozil vlak. Bilo je ob 19. ob prihodu osebnega vlaka iz Maribora. Prešern, ki je stanoval nasproti postaje preko tirov, je šel v usodnem času na nasprotno stran, kjer je hotel v kolodvorski trafiki kupiti cigarete. Pot ga je vodila čez več tirov. Ta čas je že vozil v postajo osebni vlak. Pokojni, ki je že večkrat prej napravil tako pot, zamišljen ali ni opazil, da prihaja vlak, ali pa je mislil, da mu bo še ušel. Usoda je pač hotela, da ga je zgrabila lokomotiva in ga podkopala pod seboj.

Nesrečo so opazili takoj, ko se je vlak ustavil. Neki uslužbenec premikalnega vlaka je namreč povedal, da je videl neko senco, ki je pasirala prvo luč osebnega vlaka, a druge ne več. Pogledali so okrog in res je bilo pod vlakom med službenim in poštnim vozom povoženo in razmesarjeno truplo, ki so ga takoj potegnili izpod kolesja. Seveda je bil ponesrečenec v trenutku mrtev, kar je ugotovil tudi poklicani zdravnik. Na kraju nesreče je bilo takoj veliko ljudi. Ponesrečenca dolgo niso mogli spoznati. Šele ko so prišli zraven domači, ki so zaslutili nesrečo, je v ponesrečencu spoznal očeta starejši sin, ki je obupno zakričal: »Saj to je moj ata«. Truplo so nato takoj položili v krsto in ga odpeljali v mrtvašnico, kamor so včeraj in danes hodile kropit cele procesije prijateljev in znancev. Nenadna in grozna smrt družinskega očeta je zbudila vsepovsod sočustvovanje z nesrečno družino.

Pokojni Valentin Prešern je bi star 51 let. Rodil se je v Dolgem vrhu pri Poljčanah, kjer je tudi nastopil odgovorno službo železničarja. Razen v Poljčanah je služboval nekaj let tudi na Pesnici. Imel je do svoje smrti 21 let službe. S svojo ženo Uršulo je preživel v srečni zakonski zvezi 19 let. Razen užaloščene žene zapušča še štiri dobro vzgojene nepreskrbljene otroke, ki neutolaženi objokujejo smrt svojega dobrega očeta. Pokojnik je bil v službi nad vse vesten in splošno priljubljen in prikupen značaj. Vsa njegova deca z vnemo deluje pri tukajšnjem Sokolu.

Na pokopališču se je poslovila od dragega pokojnika ogromna množica ljudstva. Toliko ljudi že zlepa ni bilo na pokopališču. Ob odprtem grobu mu je spregovoril v slovo postajenačelnik g. Heric. — Pokojniku blag spomin, preostalim naše sožalje!

ŠAH

Ožji turnir CŠKa

Po končanem splošnem turnirju Centralnega šahovskega kluba se je v drugi polovici novembra začel ožji turnir, h kateremu se je prijavilo 18 klubovih igralcev. Prireditev ne bo pomembna le radi preizkušnje in razpredelitve klubovih moči, ampak tudi kot revija mladih navdušenih igralcev, ki si hočejo v borbi s rutiniranimi starejšimi člani pridobiti zasluženo in odgovarjajoče mesto. Najuspešnejšim se bo odprla pot v glavni turnir, kjer bo zbrana elita klubovih igralcev. Doseči morajo 66% ali več možnih točk.

Žreb je določil sledeči vrstni red: 1. Jurman, 2. Žerjal, 3. Posavec, 4. Kranjec I., 5. Pintarič, 6. Kapus, 7. Arrigler, 8. prof. Ostere, 9. Marinšek, 10. Kovač, 11. Merhar, 12. Germek, 13. Senčur, 14. Laufer, 15. Kavečič, 16. Čobal, 17. prof. Čop, 18. Drobež. Doslej je bilo odigranih 5. kol. Brez poraza sta še prof. Čop, ki je s Pintaričem remiziral, ostale tri partije pa dobil in Pintarič z dvema remijema pri treh zmagah. Stanje po 5. kolu je naslednje: Pintarič 4, prof. Čop 3½ (1), Arrigler ml., Germek, Kavečič, Marinšek 3½, prof. Ostere in Čobal 3, Merlan 2½, Kapus in Žerjal 2 (1) itd. Partije so zelo bojevite, tako da ne preti turnirju nikakršna nevarnost, da bi ob miroljubnih poravnavah trpel namen prireditve same.

V torek 5. t. m. bo priredil Centralni šah. klub zabavni večer (Miklavževanje) za svoje člane in prijatelje v gost. Mrak.

V četrtek 7. decembra bo splošni brzoturnir s pričetkom ob 20.

★

— **Občni zbor Amaterskega šah. kluba** bo v četrtek 14. t. m. v klubskem salonu Zvezde. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo funkcionarjev. 3. pristop k Centralnemu šahovskemu klubu. Odbor.

SPORT

— **Amerika se je ponudila za prireditev olimpijade 1940.** Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora grof Baillet-Latour je izjavil, da olimpijade leta 1940., ki bi morala biti v Helsinkih, ne bo, če se bo nadaljevala vojna med Finsko in Sovjetsko Rusijo, čeprav so Finci skoraj že zaključili priprave. Amerika se je ponudila, da bi organizirala prihodnjo olimpijado, toda mednarodni olimpijski odbor je ta predlog odklonil, ker meni, da bi evropski tekmovalci ne mogli potovati v Ameriko.

inserirajte v „Sl. Narodu“!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8.— Din.

Sveže najfinejše norveško
ribje olje
iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in slabotnim osebam

Najlepše in najbolj praktično darilo za Miklavža je brez dvoma

Stane samo din 360.
E. ZAKRAJŠEK
Miklošičeva cesta št. 34

HUBERTUS PLAŠČI
à din 250.—
vse vrste dežnih plaščev, trenčkotov, sukenj, toplega perila itd. nudi po priznano nizkih cenah
P R E S S E R,
Sv. Petra c. 14.

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8.— Din.

KRASNO POSESTVO
hiša 6 sob, sadovnjak, vinograd in nova gospodarska poslopja z električno lučjo, ob banovinski cesti, 10 minut od rudnika in železnice — naprodaj. Tudi samo hiša s poljubno zemljiščа. Ponudbe pod »100.000.— din« poštnoležeče, p. Krmelj, Dolenjsko. 3335

POUK

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk
Večerni tečaji, oddelki od ½7. do 8. in od ½8. do 9. zvečer. Pouk tudi po diktatu. Tečaji od 1 do 4 mesece.
Novi tečaji se pričnó 5. decembra. Šolnina zelo nizka. Moderna in največja strojepisnica! Vpisovanje dnevno do 8. ure zvečer. Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15, tel. št. 48-43. 3044

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

ODREZKE
po eni strani kosmatega trikoja, tudi rabljeno čisto triko perilo kupujemo po najvišji dnevni ceni v pošiljkah od 5 kg naprej. Vzorce in ponudbe na naslov: Remec 60, Kamnik. 3321

KUPIM MOTOR
200 ccm, malo rabljen, takoj za gotovino. Ponudbe osebno z motorjem (neobvezno). — Ciril Ažman, Bistrica 8, p. Podbrezje — Podnart nad Kr. 3336

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRCA
nova, sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI
Ljubljana Židovska ul. 6. 48.T.

La SUHE BOSANSKE ČEŠPLJE
zaboj 10 kg din 58.—, vreča 50 kg din 220.—, 50 kg orehov, tanke lupine, din 295.— franko podvoz raspošilja G. Drechsler, Tuzla. 3337

PREMOG
KOKS - DRVA
nudi
I. POGAČNIK
BOHORIČEVA 5 — TEL. 20-59
Postrežba brezhibna!

PRVA DOLENJSKA POSOJILNICA
r. z. z n. z. v Metliki

Vabilo

na 63. redni občni zbor, ki ga bo vršila Prva dolenjska posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Metliki, v ponedeljek, dne 18. decembra 1939 ob 8. uri v zadružni pisarni v Metliki št. 15.

Spored:

1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo načzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Čitanje in odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1938 ter sklepanje o uporabi čistega dobička.
6. Čitanje proračuna rednih, osebnih in stvarnih izdatkov za nastopno leto.
7. Slučajnosti in predlogi.

OPOMBA: Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število prisotnih članov. Člani zadruge lahko pregledajo računski zaključek tekom osem dni pred občnim zborom med uradnimi urami v zadružni pisarni.

V Metliki, dne 2. decembra 1939.

Načelstvo.

Iščemo 5—6 sobne prostore
v pritličju v Dalmatinovi ali Tavčarjevi ulici. Na Tyrševi c. do št. 15 ali Sv. Petra c. do št. 13. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Moderna meščanska menza« 3336

TAPETNIŠTVO JAGER FRANC
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 17 — TELEFON 20-62
nudi najcenejše otomane od din 350.—, žimo od 26.— din. Velika izbira madracev, cauch-zof, volne, gradla in blaga za previeko pohištva.

Najboljši vodnik po radijskem svetu je
„NAŠ VAL“
sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.
Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 10.— dinarjev!

Naši kraji na praznik zedinjenja

Povsod so bile lepe proslave 1. decembra, pri katerih je najmarljiveje sodelovalo tudi sokolstvo

V Kranju

Kranj, 1. decembra

Kakor vsako leto je Kranj tudi letos na dostojan način proslavil praznik zedinjenja s številnimi proslavami in cerkvenim obredom. Že na predvečer je bilo mesto v zastavah in k občinski proslavi v Nar domu je pohitelo številno občinstvo s predstavniki oblasti in zastopniki najrazličnejših društev in ustanov. Govor o pomenu zedinjenja in delu za končno združitev južnih Slovanov je imel dir. gimn. g. Korbar, ostali spored pa so izpolnili s pevskimi točkami skupni pevski zbori, sokolski orkester je izvajal slovansko glasbo, mladina pa je nastopila z deklamacijami in govorilnim zborom.

Na praznik sam je po cerkvenem opravilu svečano proslavil praznik zedinjenja zlasti kranjski Sokol. Ob 11. dopoldne je bil slavnostni zbor, katerega se je udeležilo številno članstvo od najmanjših pa do najstarejših sokolskih delavcev. Zbor pa so posetili v lepem številu tudi zastopniki oblasti. Pred čitanjem poslanice je spregovoril br. starešina Završnik, ki je v lepih besedah poudaril požrtvovalnost borcev za zedinjenje, ki ga sokolstvo hoče čuvati tudi v naprej. Ob tej priliki je čestital tudi g. kap. Milutinoviću h krstni slavi obmejne čete, g. gen. Toniću pa je bil odposlan brzojavni pozdrav. Ob 18. uri ko je pričela telovadna akademija je bila dvorana nabito polna in to upravičeno. Akademija je bila prav gotovo na višku in priznati je treba, da ni bilo veliko tako dobro pripravljenih akademij ta dan. Vsi oddelki od dece pa do članov in članic so izvajali svoje točke izborno, prav posebno pa so se odlikovale članice z vajami na gredi in z gimnastičnimi vajami in člani s točko »Raznoterosti«; tudi ženski naraščaj in moški sta pokazala izredno izvežbanost. Deca je seveda žela odobravanje za svoje preprosto, a prisrčno izvajanje.

Praznično razpoloženje v mestu so vse te proslave še dvignile in je bilo menda tudi prvič, da se je 1. december vseplošno praznoval.

V Novem mestu

Na predvečer državnega praznika je Sokol priredil v svojem domu izredno posrečeno in lepo akademijo, katere se je poleg pripadnikov Sokola udeležilo tudi mnogo občinstva. Akademija je bila otvorjena z državno himno, ki jo je zaigral salonski sokolski orkester pod spretnim vodstvom br. Kemra, nakar je imel za sedanje prilike zelo pomemben govor župni starosta br. dr. Ivan Vasič. Za svoja tehtna izvajanja je govornik žel toplo odobravanje. Potem so prikorakali na oder mladi Sokoličikovači z nakovali, na katere so udarjali po po ritmu godbe. Zelo srčkane so bile Erohimove: mačice. Prikupno igrico je prav posrečeno vprizorila ženska deca ob spremljavi orkestra. Ganglovo »Sokolič in domovina« je s pravim zanosom recitiral mali Miloš Ogrin. Ob spremljavi harmonike, na katero je z veliko virtuoznostjo igrala mala Stanka Stritarjeva, je ženska deca z ubranimi in prikupljivimi glasovi zapela Dopudževo: »Slovenske rožice«. Točka se je morala na zahtevo občinstva ponoviti. Ritmične proste vaje od F. Goropenka je skladno podal moški naraščaj. Ritmična petorica D. Novakovića je bilo tehnično prav dobro izvedena po moškem naraščaju. Gradnikove »Mrtve zidarje« je deklamiral Polajnar Ciril. Val navdušenja pa je občinstvo zajel, ko je ženski naraščaj ob spremljavi orkestra zaigral Mudrijev »Valček«. Franc Rekarjev »Jekleni krog« so zelo posrečeno in z vso fineso izvedli člani, članice pa Mudrijevega »Fausta«. Poleg spremljave pri nastopih je orkester odigral sokolsko koračnico. Čajkovskega »Suito«, ob zaključku pa Pesem sokolskih legij, katero je občinstvo stoje pelo.

Med drugimi so se akademije udeležili predstavniki uradov, vojske, orožništva, mestne občine in društev. Po akademiji so se udeleženci zbrali v sokolski kleti, kjer so se v bratskem razpoloženju spominjali današnje veličastne proslave in jo primerjali z no, ki se je vršila v Sokolskem domu pred 21. leti. Na praznik 1. decembra se je vršila v Sokolskem domu ob 11. svečana seja Sokola, na kateri je govoril po odigrani državni himni društveni starosta brat. M. Marinček. Prečitana je bila savezna poslanica, nakar je sledil govor k zaobljubi in prevedbi novih članov. Obe svečani prireditvi, katerih se je udeležilo naravnost rekordno število občinstva, sta pokazali, da je med množicami sokolski duh močno ukoreninjen in to sedaj bolj, kakor kdaj preje. Akademija se je popoldne ob 14 ponovila za mladino. Zahvalne službe božje so se vršile v kapiteljski, frančiškanski in šmihelski cerkvi. V kapitlju so službi božji prisostvovali poleg občinstva zastopniki vseh novomeških uradov, vojske, šol, obeh sodišč, državnega tožilstva in društev.

Mesto samo je imelo praznično lice. Zvečer je vojska z lampijoni in z godbo na čelu priredila obhod po mestu. Interne proslave so imele tudi vse naše šole. Posebno ljubka pa je bila ona, ki jo je imela v telovadnici ljudska šola.

V Škofji Loki

O krasni akademiji loških Sokolov, ki je bila nekak uvod v svečanosti našega mesta, smo poročali. Na državni praznik ob devetih zjutraj je opravil v župni cerkvi sv. Jakoba slovesno službo božjo mestni župnik g. Jernej Podbevšek. Cerkev je bila do kraja zasedena. Navzoči so bili predstavniki oblasti ter zastopniki društev in organizacij, Sokol v kroju s praporom in mnogimi brati in sestrami, gasilci, delavstvo, ženstvo, šolska mladina, mlekarska šola, častniški zbor, rezervni oficirji itd. Pred cerkvijo je stala vojaška godba s polkovno zastavo. Po cerkvenem opravilu z zahvalnimi molitvami za kralja so bile po šolah interne slovesnosti, sreski načelnik je sprejemal čestitke, a ob 11. se je zbrala vsa sokolska družina k svečani seji, ki jo je vodil društveni starosta br. Rudolf Horvat. Najprej so se pele vse kitice Pesmi sokolskih legij, po uvodnem govoru je sledilo čitanje poslanice SSKJ, nakar je zapriseglo lepo število novoprisotnih Sokolov in Sokolic, svečano je bila izvršena prevedba dece v naraščaj. S himno Hej Slovani je bila seja končana. Svečano lice je ohranila Škofja Loka tja do večernih ur, ko je priredilo vojaštvo z godbo na čelu pohod po mestu, zaključek slovesnosti pa je bil oficirski ples v vseh prostorih Sokolskega doma. Mesto se je za državni praznik odelo v državne trobojnice, delo je povsod počivalo.

V Brežicah

Veliki narodni in sokolski praznik zedinjenja je proslavilo Sokolsko društvo v Brežicah kar najlepše. Na predvečer pa smo se zbrali v dvorani Narodnega doma v zelo lepem številu, saj smo jo napolnili do zadnjega kotička. — Omeniti pa moramo mimogrede ukoreninjeno navado meščanov, da z zamudami zavlečejo vsako prireditev za najmanj pol ure in da smo morali tudi to pot pričeti z akademijo pol ure kasneje. Želeli bi v bodoče več točnosti in reda.

Program akademije je bil zelo bogat, saj je obsegal 22 telovadnih, orkestralnih, pevskih in deklamacijskih točk. Ljubko najmanjšo deco smo nagradili za rajalni nastop s toplim aplavzom, ki je trajal, dokler se zastor ni znova dvignil in je sledila ponovitev. Zelo precizno in skladno je bilo izvajanje slikovitih in skupinskih vaj moške in ženske dece in naraščaja. Prijetno smo bili presenečeni, ko smo opazili na odru kar 12 članic, kar se že dolgo ni zgodilo, ko je bil prejšnja leta ta odelek zelo šibek. Izvedba prostih vaj članic je bila prav tako skladna in nagrajena z odobravanjem občinstva. Zaključna točka je bila izvedba prostih skupinskih vaj 8 članov s jeklenim obročem nato pa zaključna skupina vseh teh oddelkov. Zadnja telov. točka članov je gledalcem najbolj ugajala in navdušenega odobravanja skoro ni bilo kraja. Točka se je morala ponoviti.

Na dan praznika samega se je sokolska deputacija udeležila slavnostne službe božje v mestni župni cerkvi, nato pa je odšla na sresko načelstvo čestitat. Ob 10. uri je bila v telovadnici slavnostna akdemija z otvoritvenim govorom brata staroste, pevskimi in deklamacijskimi točkami. Sledila je prevedba dece v naraščaj in naraščaja v članstvo, nato pa zaprisega novega članstva, ki je prestalo polletno preiskusno dobo.

V Ljutomeru

V Ljutomeru je bila lepa proslava praznika zedinjenja v Sokolskem domu ob 10. Sokolsko članstvo se je s praporom na čelu udeležilo v slavnostnih krojih službe božje, ki so ji prisostvovali predstavniki uradov ter šolska mladina. Po službi božji se je zbralo sokolstvo v Sokolskem domu in istega napolnilo skoraj do zadnjega kotička. Proslavo je otvorila sokolska koračnica, ki jo je zagrala godba Glasbenega društva. Nato je društveni starosta br. dr. Stanjko orisal pomen 1. decembra za sokolstvo in v jedrnatih besedah pozval navzoče, da sledijo delu onih, ki so mnogo pripomogli k zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev ,med katerimi so bili tudi mnogi Sokoli. Svoj govor je zaključil z vzklikom kralju Petru II., nakar je godba zaigrala državno himno. Sledilo je čitanje sokolske poslanice ki jo je prečital br. prosvetar Fran Karbaš. Sledili sta še deklamaciji sokolske dece in zaprisega članstva ter naraščaja. S pesmijo »Hej Slovani« je bila lepa proslava zaključena.

V Slovenjgradcu

Sokolsko društvo Slovenjgradec je s proslavo, posebno pa s svečano akademijo dokazalo, da se zaveda svojega sokolskega poslanstva na naši severni meji. Članstvo se je s praporom na čelu v krojih udeležilo slovesne službe božje. Po službi božji se je vršila v veliki dvorani Sokolskega doma svečana seja in zaobljuba članstva. Oder je bil okusno okrašen. Sredi odra je visela okrašena slika prvega starešine Nj. Vel. kralja Petra II. Po pozdravu državni zastavi in praporom je salonski orkester zagrai sokolsko koračnico, nakar je brat starosta otvoril svečano sejo ter pozdravil zastopnike oblasti, uradov in korporacij. Po odigranju državne himne je brat prosvetar Mrovlje recitiral pesem »1. december 1918«, potem pa prečital poslanico Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Mala železnikarjeva Cvetana je pogumno deklamirala pesem o Jugoslaviji. O pomenu prvega decembra za sokolstvo je v klenih besedah spregovoril brat starosta Rojnik Ivan. Lep je bil pogled na novo sokolsko četo, ki je prisegla ljubezen Jugoslaviji po geslu »Jugoslavija ali smrt«. V teh hudih dneh, ko sta dva bratska naroda izginila z zemljevida Evrope, nam je potrebna močna armada, ki se bo, kadar bo treba, zavedala prisege vernosti kralju in nedeljivi Jugoslaviji. Lepo število Sokoličev in Sokoličic je bilo prevedenih iz dece v naraščaj. Himna »Hej Slovani«, katero je pelo vse članstvo, je zaključila slavnost no sejo in s tem dopoldanski spored proslave.

Zvečer pa se je zgrnil sokolski Slovenjgradec, da v Sokolskem domu s svojimi brati in sestrami proslavi s svečano akademijo praznik narodnega zedinjenja. Velika dvorana Sokolskega doma je postala na mah premajhna, da bi mogla sprejeti vase vse, ki so prišli, da se zahvalijo za trud in delo našim vrlim vaditeljem in vaditeljicam. Uvodoma je spregovoril brat starosta o sokolskem 1. decembru in o nalogah sokolstva v teh razburkanih časih. Ob krasno sestavljeni živi sliki »Sokolski pozdrav« je salonski orkester odigral državno himno. Sledile so precizno izvajane telovadne točke od naših najmlajših Sokoličev pa do preizkušenih bratov in sester. Vse točke so bile sprejete z odobravanjem za kar gre zasluga vaditeljskemu zboru za trud in delo. Slovenjegraški Sokol je z uspehom lahko ponosen. Le naprej brez miru!

V Štrigovi

V Štrigovi je sokolsko društvo tudi letos lepo proslavilo praznik zedinjenja. Članstvo se je v krojih s praporom udeležilo službe božje, ki je bila ob osmih. Po službi božji je bila proslava v Sokolskem domu, ki je bil primerno okrašen, nad slikama Kralja Petra in Aleksandra pa je bila velika državna zastava. Proslavo je otvoril kratek nagovor staroste br. Kovača ki je med drugim omenil da preživlja štrigovski Sokol zaradi lokalnih frankovcev hude ure, vendar je tudi ob tem času vsak štrigovski Sokol na svojem mestu, da mu frankovci ne morejo do živega. Svoj govor, prežet ljubezni do mile Jugoslavije, je zaključil z vzklikom kralju in Jugoslaviji. Polna dvorana članstva, dece in naraščaja ter prijateljev Sokola je zapela »Bože pravde«. Nato je bil pozdrav državni zastavi načelnik br. Žitnik pa je prečital sokolsko poslanico. Sledile so številne deklamacije sokolske dece ter nekaj glasbenih točk, ki jih je pripravil prosvetar br. Belec. Potem je članstvo, ki je prestalo poskusno dobo položilo prisego. H koncu sta dva Sokoliča zaigrala »Le naprej« nato pa so vsi prisotni zapeli slovansko himno »Hej Slovani«, s čimer je bila sokolska proslava državnega praznika zaključena.

Puškin je bil do ušes zadolžen

Ko je umrl tragične smrti, je ostal dolžan 138.988 rubljev

Sedanji ruski literarni zgodovinarji so prišli po proučevanju bogatega gradiva do spoznanja, da je bil Puškin v celoti navezan na literarne honorarje. Vendar pa nikoli ni pisal samo za denar. Nekega dne je dejal svoji ženi: Bogve, da ne morem pisati knjig samo za zaslužek. Za svoje knjige je dobil tele honorarje:

Za zbirko stihov leta 1825. so mu plačali 8.040 rubljev. Za prvi spev Evgena Onjegina 6731 rubljev, za Tatjanin razgovor z njeno staro Njanjo 600 rubljev. Za stih ali vrstico je dobival Puškin približno 10 rubljev. Ostali prejemki mu niso zadostovali za življenje. Kot uradnik je imel 5 000 rubljev na leto, delež od očetovega posestva mu je prinašal letno 2.000 rubljev. Puškinov gmotni položaj se je poslabšal z ženitvijo. Svojemu prijatelju Nastjekinu je pisal: Računal sem, da se bodo moji izdatki potrojili, pa so se podesetorili. V maju 1835 je hotel zapustiti Petrograd in se preseliti na kmete. Car Nikolaj mu pa ni dovolil odpotovati, obenem mu je pa prepovedal sodelovati pri listih. Puškin je pisal o tem Nastjekinu:

Car ne želi, da bi postal posestnik ali novinar. Nimamo niti kopejke stalnih dohodkov, pač pa prvih 30.000 rubljev izdatkov. Kmalu potem je moral za kritje dolga 43.333 rubljev odstopiti svoje dohodke od očetovega posestva svoji sestri. Druge dohodke mu je pa zasegla država. V Puškinovih zapiskih so zabeleženi tile pesnikovi dohodki: 4. februarja za prodajo turškega šala Nataliji Nikolajevni 1.200 rubljev, 13. marca za prodajo ure in dragocene doze 650 rubljev. Pozneje je dobil na dve menici 8.000 in 10.000 rubljev. Ko je umrl tragične smrti so znašali njegovi dolgovi 38.988 rubljev. Samo dolg njegove žene pri živilji je znašal 3363 rubljev. Vidimo torej, da je živel Puškin v zelo slabih gmotnih razmerah odnosno, da ni znal gospodariti z denarjem, kakor ne zna večina umetnikov.

Filmi, ki ne gore

Nemška filmska industrija je napravila mnogo poskusov, kako bi nadomestila sedanje lahko gorljive filme z varnimi in dosegla je uspeh. Od 1. aprila 1940 bodo v Nemčiji v prometu samo še filmi iz acetata celuloze ki se težko vnamejo in ne gore, razen če jih huda vroč na mahoma uniči. Zaenkrat pa še ni mogoče reči, da-li se bodo dali delati tudi originalni posnetki v ateljejih na nove filmske trake že v doglednji bodočnosti.

Poskusi z ognja varnim filmom trajajo že več let in so zasnovani na delih nemške filmske kamere, kinotehnične družbe, tehnično fizikalnega državnega zavoda in filmske industrije. Mnogi obiskovalci kina so že videli ognjavarne filme, ne da bi to vedeli. V nemških kinomatografih je teklo že lani blizu 1,,500.000 kopij narejenih iz negorljive snovi. Izkazale so se zelo dobro.

Cena novega materiala je zdaj še nekoliko višja od starega nitrofilma, toda to so začetni pojavi. Obdelava in efekt sta pa povsem enaka. V novi naredbi o ognjavarnem filmu je rečeno, da bodo varnostne odredbe, veljavne doslej za uporabo nitrofilma, s 1. oktobrom 1942. razveljavljene. Pa tudi o tem ne bo obiskovalec kina mnogo zvedel, kajti to se tiče samo projekcijskih kabin in filmskih ateljejev. Edino vprašanje, ki bi utegnilo zanimati obiskovalce kina, je pač, ali bo tudi v bodoče prepovedano v kinematografih kaditi.

Pretepi in poskušen samomor

Ljubljana, 2. decembra

Ponoči so prepeljali v bolnico 20letnega delavca Ivana Zalaznika, stanujočega na Cesti dveh cesarjev, ki so ga našli vsega okrvavljenega blizu Malega grabna. Zalaznik je bil na večer v neki družbi, nato pa se je sam vračal domov. Ko je bil že blizu doma, pa so ga nenadoma obkolili ponočnjaki in ga neusmiljeno pretepli.

Ponoči so prepeljali v bolnico mizarskega pomočnika Alojza Z. iz Ljubljane, ki si je v navalu obupa prerezal žile na levi roki. Z. je izgubil že mnogo krvi, vendar se je zdravnikom v bolnici posrečilo, da so mu rešili življenje.

Ko se je peljala davi malo po 7. 37letna delavka v tovarni za klej Marija Bizjanova z Brda s kolesom v službo, ji je na Aleksandrovi cesti nenadoma privozil nasproti neki osebni avto in jo podrl po tleh. Bizjanova si je zlomila levo nogo in so jo reševalci prepeljali v bolnico.

11letni Jože Mravljevič iz Vinice je doma našel staro patrono, po kateri je razbijal s kamenjem. Patrona pa mu je v roki nenadoma eksplodirala ter ga težje poškodovala na obrazu in na levi roki. Hudo nesrečo je doživel tudi mizarski pomočnik Lojze Sečnik od Sv. Jošta nad Vrhniko. Bil je zraven ko so fantje nabijali možnar, ki pa je predčasno eksplodiral. Ves naboj je Sečniku udaril v obraz in ga strahovito ožgal.

V četrtek smo poročali, da so prepeljali v bolnico 33letnega posestnika Dominika Kocija iz Litije, ki se je ponesrečil pri snaženju svoje lovske puške. Puška, ki je bila nabasana, se mu je po neprevidnosti sprožila in je naboj udaril Kociju v trebuh. V ljubljanski bolnici so se zdravniki na vso moč zavzeli, da bi mu rešili življenje, pa so bile poškodbe prehude in je Koci danes ponoči umrl.

Iz Trbovelj

— **Nov grob.** Neizprosna smrt je ugrabila komaj sedemletnega Igorja Baltazar-Kuharja. Davica, ki že nekaj tednov širi pogubo med trboveljsko deco, se je pred kratkim lotila tudi malega, nadebudnega dečka, ljubljenca deda Antona Kuharja, kateremu je bil Igorček edina skrb in veselje na njegova stara leta. Igor je, kakor še mali, vendar kazal izredno nadarjenost in bistroumnost daleč preko njegovih let in pri skrbni vzgoji, ki jo je vžival pri dedeku učitelju Kuharju, bi se bil razvil v nadebudnega fanta, ki bi mu bila kljub težkim življenskim udarcem odprta lepa bodočnost. Usoda pa je kruto zamahnila tudi v to borno solnčno stran težko preizkušene ugledne rodbine. Igorček se je moral posloviti za večno od svojega nad vse ljubljenega dedeka, od katerega se pač ni nikdar ločil, odkar je bil pri njem v reji. Nepričakovana smrt je globoko potrla oba reditelja. Premlado žrtev zavratne bolezni so včeraj popoldne ob spremstvu prijateljev in znancev položili k večnemu počitku. V beli krsti pokrita z belim cvetjem je Igorjeva dušica nastopila pot v večnost. Šolska deca, kateri je bil Igor prvorazrednik priljubljeni drug, se je danes ginljivo poslovila ob njegovem svežem grobu in ga zakrila s svežim cvetjem. Malemu pokojniku lahek poslednji sen, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

— **Rodbina g. Antona Kuharja** se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so malega pokojnika spremili na zadnji poti in ki so sočustvovali v težkih trenutkih bridke izgube.

— **Starše naše sokolske dece opozarjamo,** da bo trboveljski Sokol v svojem domu tudi letos priredil Miklavžev večer z obdarovanjem dece. Miklavž bo obdaroval sokolsko deco ob petih popoldne, ob 6. zvečer pa bo delil darove med vso deco. Prijave se sprejemajo v torek 5. 12., na dan obdarovanja v tukajšnjem Sokolskem domu proti odškodnini din 3. Sokolske družine, pripeljite 5. 12. vašo deco v Sokolski dom ter ji pripravite veselje lepega presenečenja in obdarovanja!

— **V počastitev spomina pok. ge. Lojzke Omerzu** v Beogradu je darovala obitelj Plavšakova din 200, učiteljski zbor II. dekliške šole v Trbovljah 270 din za revne učenke II. državne dekliške ljudske šole v Trbovljah. Šolska uprava izreka plemenitim darovalcem najiskrenejšo zahvalo.

Lev Vladyka: 42

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Tišina je vladala vse naokrog.

Noben korak ni odmeval od nikoder — in priroda je bila tu vendar tako obubožana, da je imelo malo bitij tu svoj dom. A kaj pa tista ..., ki jih je vonj varno vodil, ki so bile njihove sposobnosti že od zdavnaj take, da so imela v tem boju vse prednosti glede na človeka na svoji strani.

Havel in Luisa sta ostala brodolomca na pustem otoku, na katerem sta odkrila zaklad, ki ni imel meja: lahko si zajemal v katerikoli smeri, nikoli nisi mogel doseči do dna. Mar ne mislijo rože, kadar cveto, samo na svoj cvet ... in zato so tako lepe. Oba sta mislila samo na sedanjost, na dar, ki jima ga je bila usoda tako nepričakovano položila v naročje. In zato se je izpremenila tema v njunih očeh v žrtvenik, ki ju je mogel za nekaj časa rešiti.

★

Naenkrat pa ...

Od nekod je prilezla prikazen. Imela je steklene oči in pogled teh oči je bil tak, da je spreletel človeka mraz do kosti. V začetku je bil to samo nadih, od daleč, iz velike daljave se je čutila nevarnost ... toda s časom je naraščala in se zagrizla v Havlove možgane z neizprosno, strastno trdovratnostjo.

Vzrok je bil čas.

Brez svarila se je jelo Havlu naenkrat zdeti, da je že daleč, daleč nekje čas, ko ga je zgrabil Konsorcij. Od trenutka, ko je ugasnilo solnce, je minilo najmanj pol večnosti. Gotovo je že davno minilo dni, ki naj bi bili rešili človeštvo iz robstva teme. Mogel se je pokvariti urni mehanizem, ki naj bi bil znova prižgal svetlobo, ali pa ga je kdo pomotoma uničil. In zdaj ne zna nihče več ustaviti stroja ...

Kaj bo? Havel ni vedel.

Ura je pa stala krepostno in ironično, bedasto in porogljivo. Gotovo je bila že več ... On se pa ukvarja tu z ubogim malenkostnim človeštvom, namestu da bi poskrbel, da se zdrami njegov genij.

Havlov nemir je jel razburjati živce, da je kmalu po svojem odkritju povedal vse to kot samoobtožbo Luisi. Toda ona je bila ženska, ki je bila prav zdaj srečna. Njena vest je bila čista kakor lilija, kajti ona ni mogla razumeti, kaj ju briga ves svet.

Njen glas je bil skoraj utrujeno miren, ko ga je tolažila, da je vse to samo sugestija in da gotovo še ni minilo deset dni. Pod plaščem njenega miru se je pomirila tudi Havlova vest. Toda ne za dolgo. Morda za nekaj ur.

Potem pa je jela glodati znova liki razjarjena bestija. Raj, ki sta ga bila tu tako lahko in s tako primitivnimi sredstvi pričarala, se je naenkrat izpremenil v brutalen greh, mehka svila njene polti, sladostrastna do perverznosti, je postala razbeljeno železo, čez katero se je opotekala njegova duša.

Kakor če se zdramiš iz prijetnih sanj in še z zaprtimi očmi, s tipajočimi kretnjami možganskih tipalk ugotavljaš kruto resničnost.

Luisa je kaj hitro spoznala, da je vse končano.

— Pojdiva —, je dejala naenkrat, in ta beseda je postavila lesen križ na grob, kjer je bila pokopana vaza njune sreče.

Križ je stal mračno kakor na grobu tovariša v ledeni pustinji. Rad bi bil pri njem, ne ganil bi se od njega — pa te neznana sila vleče daleč proč, morda zato, da bi se ne zjokal nad tem, kar se ne more povrniti.

35.

Bridkost ob misli na srečne dni se je naenkrat utrgala liki krvav košček po tuberkulozi razjedenih pljuč — in takoj se je dihalo lažje. Naenkrat je bilo mogoče opraviti polno naročje dela.

Avto je bil zavržen, v peklensko brezdno leze preveč topo in brezčutno, kakor beraški govnjač vročega, utrudljivega dne. Svet kipi v divji strasti in boju, za stenami avtomobila je pa hladna tišina do popolnega idijotizma. Kakor gosenica v mravljišču.

Peš pojdeta. Iz rjuhe je bil napravil veliko vrečo, ki je sprejela vase zadnje ostanke živil. Vse priprave so šle z mrzlično naglico od rok, da bi zabrisale mučne očitke dosedanjega brezdelja in da bi pomenil vsak novi korak kos radostnega in tolažilnega dela.

To bo gotovo lažje, kakor v prvih dneh teme, je pomislil Havel. Človeštvo se je že davno pomirilo po prvem razburjenju. Vsak dan se bova plazila, dokler nama ne poide sapa in kmalu morava biti tam. V nekaterih trenutkih se zdi Havlu, da je pred njima samo otroška naloga, ki zahteva samo malo časa.

Toda zopet se privali val malodušja, ki mu ohladi razgreti konec hrbtenice. Saj sta morda že davno zašla. Kdo bi mogel to vedeti. To bo nevarna pot, povsod bo prežala smrtna nevarnost, pot bo polna blaznežev in zločincev, zlasti pa tipajoče negotovosti, ker bosta mislila, da sta že davno izgubila smer in da se plazita kam drugam. Opotekala se bosta utrujena in izčrpana. Strašno bosta trpela in vendar si ne bosta na jasnem, da-li je njun trud kaj vreden.

V takih trenutkih malodušja je zahteval Havel od Luise, naj ostane na mestu, da pojde prižgat svetlobo sam. Mislil je, da jo bo obvaroval fizičnih in duševnih muk. Toda k tako strahopetnemu koraku je ni mogel prisiliti.

— Ne ganem se od tebe, ne ganem, — je odgovarjala, kajti čutila je da je njuna pot zaman. Tega mu seveda ni povedala, ker ni hotela prilivati groze v njegovo srce.

A Havla je bilo najbolj sram, da ga je njegov stroj (saj je vendar strojem brezmejno zaupal) razočara in izdal. Če bi se ne tolažil s tem, da je bil stroj morda nekoliko poškodovan po njegovih lastnih ljudeh, bi najbrž ne bil prenesel tega udarca.

★

Prvi korak.

Tako se vlečejo lačni volkovi, ko zavohajo v neizmerni dalji kos hrane. Odločno in z neupogljivo vztrajnostjo, ki se pozna na drgetajočih čeljustih.

Oči divje žare v vročici blaznosti, kolena se tresejo od prevelikega hrepenenja in volje in pod njunimi koraki pada pokorno žitno klasje, zadevajoč s težkimi glavami ob zemljo. Okorne noge ga meljejo pod seboj in mu prinašajo smrt, ki je skoraj tako previdna in težka kakor njuna usoda.

Sledi pot. Tista spolzka, vlažna pot, ki je prinesla na svojem zelenem in prijaznem hrbtu velikonočno jagnje skoraj do njunega taborišča. Še zdaj je dišalo po travi in njen konec je bil morda tako daleč, kakor najbolj oddaljene zvezde na nebu.

Zdaj se je že dalo hoditi hitreje. Izvožene kolesnice so bile vrv nad prepadom, ni jih bilo mogoče zgrešiti. Zopet je zasmrdelo po pogorišču, postarani smrad se je priplazil po bergljah in njegov prihod ni bil več tako odvraten tako, da je napravil vtis starega psa, ki je že pozabil gristi in ki prihaja, da bi ga pobožala topla sočutna roka.

Urejuje Josip Zupančič // Za „Narodno tiskarno" Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani